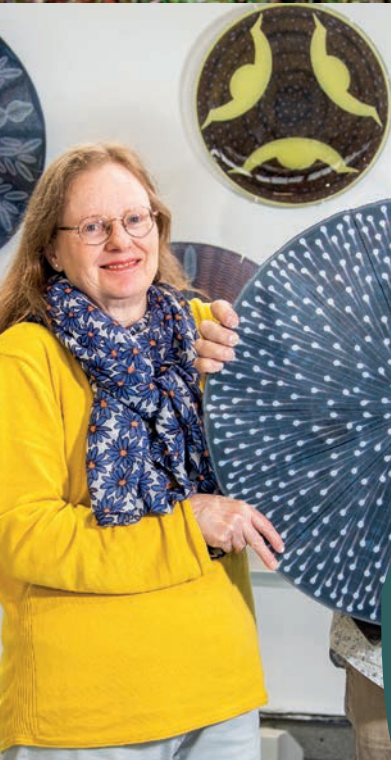

LEADER OOST-GRONINGEN

Alle projecten van 2021

jaaroverzicht projecten LEADER

2021

Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

LEADER
OOST-GRONINGEN

DUBBELE TRANSITIE VOOR LEADERGEBIED OOST-GRONINGEN

Nieuwe middelen en een nieuwe voorzitter voor onze regio

Na de succesvolle afronding van de reguliere leaderperiode 2014-2020 is dit het eerste jaar waarin wij met nieuw Europees- en regionaal geld ons leaderprogramma kunnen continueren voor de jaren 2021-2022. Deze 2 jaar wordt in officiële termen de Transitieperiode POP3+/LEADER genoemd. Een periode waarin reeds geanticipeerd wordt op het programma dat gaat starten vanaf 2023 maar waarbij de oorspronkelijke Lokale Ontwikkelingsstrategie van de afgelopen periode gecontinueerd wordt.

Het leaderprogramma 2014-2020 heeft gedurende de hele periode onder voorzitterschap gestaan van de heer Sipke Swierstra. In september heeft de heer Swierstra afscheid genomen van zijn functie als burgemeester van de gemeente Veendam en daarmee dus ook als voorzitter van de LEADER Actie Groep Oost-Groningen.

We kunnen terugblikken op een succesvol LEADER-programma voor Oost-Groningen, dat onder zijn deskundige leiding veel projecten ondersteund heeft die het gebied op economisch- en sociaal vlak verder heeft gebracht. Ik spreek hierbij mijn dank en waardering uit voor zijn inzet.

Na mijn aantreden als nieuwe burgemeester van Veendam en voorzitter van LEADER Oost-Groningen heb ik in dit jaar nog 2 beoordelingsrondes mogen meemaken. Ik was onder de indruk van de diversiteit aan projecten en de bijzondere en interessante ideeën die spelen bij maatschappelijke groepen, bedrijven en inwoners in de regio.

Ik kijk uit naar het 2e jaar van deze transitieperiode en ben erg benieuwd naar de project ideeën die wij binnen zullen krijgen.

Ik wens u veel leesplezier met dit jaarverslag waarin u de oogst van de projecten van 2021 kunt zien.

B.H.M. Link
Voorzitter van de LEADER-Actiegroep en burgemeester van
Veendam

INHOUDSOPGAVE

ALGEMEEN

LEADER-gebied Oost-Groningen	4
Transitieperiode POP3+/LEADER 2021-2022	5
Namen van de leden van de stuurgroepen en de LAG	7
Drie hoofdthema's	8
Economische impuls	
Vergroten van sociale cohesie	
Uitbreiden van toeristische infrastructuur	
Colofon	46

INTERVIEWS

Gasterij 'De Zoete Kroon'	10
Ingrid Bijwaard	
Prefab Strobouw	14
Kristian Maters	
Voedselbos Ter Wupping	18
Iris van Dorp	
Beleefstuin Labyrint Westerlee	22
Inge Bakker en Leo Koenen	
Camperplaats Loosterste	26
Gerjanne Baas	
Forelvisvijver De Kolk Midwolda	30
Marieke Meijerhof	
Aquapark Borgerswold	36
Gerard Eijkelhof	
Bureau Het Wilde Oosten	40
Liesbeth Peeters en Ronald Raaijmakers	
Stal Westerwolde	44
Gerben Zijlstra en Fabienne Huisman	

PROJECTEN

	pagina:
Uitbreiding Camperplaatsen jachthaven Midwolda	9
Verduurzaming sporthal Drieborg	9
Vakantiewoning Verlengde Ekamperweg 2 Oostwold-Blauwestad	12
Vervanging en uitbreiding machinepark Timmerfabriek Mensen	12
Graanrepubliek beleefroute	13
Verduurzaming sportpark vv Noordster	16
Splash Adventure waterpark op camping Wedderbergen	16
Bredere gebruiksmogelijkheden muziekpodium Fox Nightlife	17
VV Veelerveen geeft gas op groen	20
Uitbreiding van de Westerwoldse Pannenkoekentuin	21
Productie van Kickboks zakken en vechtsportruimte in Zuidbroek	21
Verduurzaming sportfaciliteiten VV Heiligerlee	24
Transformatie bakkerij Hoofdstraat Stadskanaal	24
De Ark B.V. breidt uit met De Schakel Midwolda	25
De kleedkamers van VV Westerlee	28
Rolstoelvriendelijk hotel in Het Oude Ambt te Bellingwolde	28
Stichting Afterbeat met Koffiecafé en Youthclub:	
kansen op werk en beter in je vel	29
Verduurzaming sportpark Julianastraat	32
Camperplaatsen Landgoed Winschoterzijl	32
Uitbreiding/vernieuwing Speeltuin Heiligerlee	33
Herbestemming Oldambtster boerderij Ennemaheerd	34
LTA Group Sellinger: Grondboringen te behoeve van bodemenergieprojecten	35
De hotel functie van Hotel Java in ere hersteld	35
Van Oost-Groninger snackwagen naar pand Plein 12	38
Verduurzaming sportpark d'Oosterd	38
Muziektheatervoorstelling in de buitenlucht met verplaatsbaar podium	39
Muziekvereniging Voorwaarts Veendam verduurzaamt het gebouw	39
Bewegen en ontmoeten op het schoolplein CBS Anne de Vries	42
Wijnprofessor Blauwestad/Winschoten	43
Hotel de Leeuwerik terug in Bad Nieuwesches	43

TRANSITIEPERIODE POP3+/LEADER 2021-2022

TWEE JAAR VERLENGING UITVOERINGSTERMIJN EN NIEUW EUROPEES EN REGIONAAL GELD

Omdat het huidige LEADER-programma in 2020 afliep en het nieuwe programma pas in 2023 kan starten, is er een tussenperiode gecreëerd: de transitieperiode POP3+. Het huidige LEADER programma (de LOS) loopt nog 2 extra jaren door met dezelfde doelstellingen. In de periode 2021-2022 is hiervoor € 1.011.000,- extra EU budget vrijgemaakt die met een gelijk aandeel vanuit de regio (provincie en gemeenten) meegefinancierd wordt.

LEADER

Het Europese subsidieprogramma LEADER is ingesteld om de leefbaarheid en economie in een aantal Europese regio's te verbeteren. Het is bedoeld voor regio's waar de economie en sociale voorzieningen een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Per vastgestelde periode van enkele jaren is een maximaal subsidiebedrag vastgesteld. In Nederland is Oost-Groningen één van de 20 Nederlandse LEADER regio's die hiervoor in aanmerking komen. Inwoners, bedrijven, gemeenten, instellingen en verenigingen kunnen hiervoor een subsidieverzoek indienen.

De regio Oost-Groningen bestrijkt het gebied van de gemeenten Oldambt, Midden Groningen (alleen grondgebied van de voormalige gemeente Menterwolde), Veendam, Pekela, Westerwolde en Stadskanaal. In 2021 kregen in totaal 40 projecten LEADER subsidie.

Het doel van de LEADER-subsidie is dat er meer in het gebied wordt geïnvesteerd dan alleen het subsidiebedrag. Daarom is één van de eisen voor financiering dat de LEADER-bijdrage maximaal 40 % van de gehele projectkosten dekt. Dat ook andere financiers of eigen middelen moeten worden ingezet, zorgt voor een bredere, meer zekere basis. Dit geeft de garantie dat er uiteindelijk fors meer in het gebied wordt geïnvesteerd dan enkel de LEADER-bijdrage. Gemiddeld 5x zoveel als de subsidiebijdrage. Bijzonder aan Oost-Groningen is dat de betrokken gemeenten én de provincie Groningen een gelijk financieel deel in het programma bijdragen als de EU.

Laagdrempeligheid en initiatieven vanuit de samenleving vormen de kracht van LEADER. Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen een subsidieaanvraag indienen voor een project. We adviseren om de aanvraag vooraf met één van onze adviseurs te bespreken. U kunt hiervoor terecht bij het plattelandshuis Oost-Groningen in molen Edens in Winschoten.

Gemeenten en provincie doen mee

In de transitieperiode 2021-2022 is voor Oost-Groningen vanuit de Europese bijdrage voor LEADER ruim 1 miljoen euro beschikbaar. Zoals gezegd doen zowel de provincie als de gezamenlijke gemeenten uit Oost-Groningen, hier ook elk 1 miljoen euro bij over een periode van twee jaar. Met de extra bijdragen van de gemeenten en provincie is er dus een budget beschikbaar van ruim 3 miljoen euro.

Drie thema's

Om in aanmerking te komen voor een LEADER-subsidie moet een project passen bij de thema's die omschreven staan in de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS). Ook voor de transitieperiode POP3+ zijn dat weer de speerpunten: economische impuls, sociale cohesie en toerisme. Ook samenwerking en spin-off naar de omgeving zijn belangrijk. De in 2021 goedgekeurde projecten kregen bijna 1,3 miljoen euro LEADER-subsidie (inclusief bijdragen van gemeenten en provincie) en investeerden in totaal ruim 6,4 miljoen euro in de economie en de leefbaarheid van Oost-Groningen.

Onderstaande tabel geeft de precieze bedragen.

Europese bijdrage	provinciale bijdrage	gemeentelijke bijdrage	derden-aandeel*	totaal subsidie	totale investering
€ 376.773,-	€ 445.819,-	€ 445.819,-	€ 5.183.224,-	€ 1.268.412,-	€ 6.451.638,-

*Het derden-aandeel is het aandeel in de financiering van de projecten door andere financiers dan LEADER. Bijvoorbeeld de eigen bijdragen van bedrijven, instellingen of verenigingen en subsidies van andere verstrekkers.

Tabel 1: Verdeling van LEADER-bijdragen en het aandeel van derden in 2021

Geografische ligging van Oost-Groningen

LEADER regio Oost-Groningen

NAMEN VAN LEDEN VAN DE STEUNGROEPEN EN DE LAG

Steungroep Oldambt

Erich Wünker wethouder gemeente Oldambt, bestuurlijke vertegenwoordiging, voorzitter

René Perton secretaris

Miranda Post-Kloosterhuis maatschappelijke vertegenwoordiging - economie (ondernemer)

Roel Loeters maatschappelijke vertegenwoordiging - landbouw

Willem Friedrich maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid (cultuur)

Cees Stolk maatschappelijke vertegenwoordiging - ruimtelijke kwaliteit (cultuurhistorie)

Christianne Linssen/Jan Bremmer maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme

Henriëtte Beukema maatschappelijke vertegenwoordiging - natuur, toerisme, welzijn

Margriet Buikema (notulist)

Steungroep Veenkoloniën

Sipke Swierstra burgemeester gemeente Veendam, voorzitter, tot 15 september

Berry Link burgemeester gemeente Veendam, voorzitter, vanaf 15 september

Jaap Borg tot 24 juni, daarna **José van Schie** wethouder gemeente Midden-Groningen, bestuurlijke vertegenwoordiging

Hennie Hemmes wethouder gemeente Pekela, bestuurlijke vertegenwoordiging

René Perton secretaris

Max Bentum maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en economie

Aize Tolsma maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (dorpsbelangen)

Els de Vries maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme

Annet Weijer maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid

Hendrik Hachmer maatschappelijke vertegenwoordiging - cultuur, toerisme

Rowin Penning maatschappelijke vertegenwoordiging - cultuur, toerisme

Ina Bots (notulist)

Steungroep Westerwolde

Bart Huizing wethouder gemeente Westerwolde, voorzitter

Goziëna Brongers wethouder gemeente Stadskanaal, bestuurlijke vertegenwoordiging

René Perton, secretaris

Jan Loots maatschappelijke vertegenwoordiging - natuur en milieu (ondernemer)

Eddy Niemeijer maatschappelijke vertegenwoordiging - economie en arbeidsmarkt

Rick Mulder maatschappelijke vertegenwoordiging - economie (ondernemer)

Harm Frits Korvemaker maatschappelijke vertegenwoordiging - leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit

Janty Heeres maatschappelijke vertegenwoordiging - landbouw en economie (ondernemer)

Margriet Nieuwenhuis maatschappelijke vertegenwoordiging - toerisme (ondernemer)

Alberta Meesters (notulist)

Leader ActieGroep (LAG)

Sipke Swierstra burgemeester gemeente Veendam, voorzitter, tot 15 september

Berry Link burgemeester gemeente Veendam, voorzitter, vanaf 15 september

Erich Wünker wethouder gemeente Oldambt

Bart Huizing wethouder gemeente Westerwolde

René Perton secretaris

Miranda Post-Kloosterhuis economie (ondernemer)

Max Bentum leefbaarheid en economie (woningstichting, dorpsbelangen, ondernemer)

Jan Loots ruimtelijke kwaliteit en economie (ondernemer, natuur en milieu)

Eddy Niemeijer economie en arbeidsmarkt

Aize Tolsma leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (dorpsbelangen)

Willem Friedrich leefbaarheid (cultuur)

LEADER Adviseurs:

René Perton (Programmamanager)

Jarne Heuff

Suzanne Lammersen

DRIE HOOFDTHEMA'S

Er zijn drie hoofdthema's geformuleerd voor deze LEADER-periode. De meeste projecten vallen onder meerdere thema's. De drie thema's lichten we hieronder kort toe.

Economische impuls

Krimp is al geruime tijd een issue in Oost-Groningen. Werkgelegenheid is een belangrijke voorwaarde om mensen voor de regio te behouden. Deze werkgelegenheid trekt immers mensen die vervolgens ook een inkomen te besteden hebben. Zij zorgen voor een uitgavenpatroon waarop goede voorzieningen kunnen draaien en dit jaagt op zijn beurt meer economische activiteiten aan. LEADER Oost-Groningen zet deze periode daarom meer dan voorgaande perioden in op de versterking van de economische activiteiten. Hiervoor noemt zij drie speerpunten:

- 1 Versterken en verder doorontwikkelen van bestaand ondernemerschap. Denk hierbij aan groei en innovatie.
- 2 Versterking en toename van duurzame landbouw en industrie. Vooral wat betreft vernieuwingen door jonge agrariërs, kennisontwikkeling, vernieuwende toepassingen en snel internet ziet LEADER meerwaarde.
- 3 Verbeteren en verduurzamen van kernwinkelgebieden en dorpskernen. Een aantrekkelijker woon- en winkelomgeving zorgt voor een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan manieren om leegstand en verloedering om te buigen naar een betere bestemming.

THEMA 1

Vergroten van sociale cohesie

Sociale cohesie blijft een speerpunt voor LEADER. Juist de gezamenlijkheid, het gevoel van verbondenheid en betrokkenheid bij elkaar maken dat een gemeenschap leeft en kracht heeft. Het maakt dat mensen contact met elkaar blijven houden en voorkomt eenzaamheid. LEADER Oost-Groningen zet in op verschillende punten om de sociale cohesie te vergroten:

- 1 Het stimuleren van wijk- en dorps-initiatieven die zich richten op zelfredzaamheid, verbinding en noaberschap. Ook coöperaties en vernieuwend ondernemerschap dat de omgeving bij het product betreft, horen hier bij.
- 2 Het verduurzamen van publieksvoorzieningen zoals dorpshuizen, scholen en sportvoorzieningen. Dit drukt doorgaans de vaste lasten voor de exploitatie en kan het verschil maken tussen blijven of sluiten.
- 3 Extra aandacht voor de vraag en het aanbod op het gebied van zorg en welzijn door samenwerking tussen voorzieningen, organisaties en bewoners.
- 4 Het verbeteren van de bereikbaarheid van voorzieningen en dorpskernen. Denk hierbij aan vervoer, mobiliteit en ook digitale mogelijkheden.
- 5 Versterking van de ruimtelijke kwaliteit door de dorpskernen aantrekkelijker te maken, te herstellen, verloedering tegen te gaan en cultuurhistorie en landschappelijke kwaliteiten levend te houden.

THEMA 2

Uitbreiden van toeristische infrastructuur

Een goede toeristische infrastructuur biedt tegelijkertijd ook voorzieningen voor de eigen bewoners, het maakt de leefomgeving aantrekkelijker en zorgt voor meer toerisme met bijbehorende uitgaven in de regio en uiteraard ook werkgelegenheid. Om hierop in te spelen stimuleert LEADER Oost-Groningen een tweetal richtingen:

- 1 Een versterking van het toeristisch-recreatieve aanbod en de kwaliteit hiervan. Hierbij noemt LEADER nadrukkelijk de samenwerking tussen Oost-Groningen en de Duitse en Drentse grensstreek.
- 2 De promotie van het gebied. Denk hierbij aan initiatieven die het gehele gebied promoten als toeristisch verblijfsgebied en initiatieven die samenwerking tussen organisaties promoten rondom natuur, landschap, toerisme en cultuur(historie).

THEMA 3

Projecten

Watersportbedrijf Huninga's BV is blij met de toenemende belangstelling voor het kamperen in Nederland en speelt daar graag op in. Het bedrijf exploiteert twee jachthavens aan het Oldambtmeer, namelijk in Blauwestad en Midwolda. Ook verhuurt men op beide locaties boten. Een vorige LEADER aanvraag betrof de aanschaf van een tweetal elektrische sloepen. De jachthaven in Midwolda beschikt daarnaast over een camperplaats voor vijf campers, waar veel belangstelling voor is. Het watersportbedrijf heeft besloten de capaciteit voor de camperplaats te verhogen naar 25 plekken. Dat vraagt om verbetering van het terrein met onder andere drainage, om uitbreiding van de stroomvoorziening en om een hek met automatische poort voor flexibeler in- en uitrijden.

Het resultaat is een groter aandeel van de camperplaats in de totale exploitatie van het bedrijf plus een flinke spin off voor ondernemers in de omgeving.

UITBREIDING CAMPER-PLAATSEN JACHTHAVEN MIDWOLDA

Locatie: Midwolda

Totale kosten: € 37.418
LEADER gemeenten: € 7.483,50
LEADER provincie: € 7.483,50

THEMA:
toerisme & economie

Het is eind jaren negentig als de bewoners van Drieborg in opstand komen tegen de voorgenomen sluiting van hun sporthal. Met succes. De gemeente draagt de hal over aan dorpsbewoners, die daartoe de Stichting Sporthal Drieborg oprichten. Tot op de dag van vandaag wordt de sporthal goed gebruikt door de naastgelegen school en de sportvereniging. Wel wordt de tand des tijds zichtbaar en heeft te stichting te maken met forse energiekosten.

Om de exploitatie gezonder te krijgen, is deskundig advies gevraagd over het omlaag brengen van de energiekosten. De LEADER aanvraag betreft het vervangen van enkel glas in de grote raampartijen en het isoleren van het dak en de gevelpuien. Met energiecoöperatie Oldambt wordt gekeken naar mogelijke plaatsing van zonnepanelen. Het inmiddels bekende klusteam van dorpelingen zal zelf een deel van de werkzaamheden aanpakken. Een mooi initiatief voor verduurzaming én sociale cohesie.

Locatie: Drieborg

VERDUURZAMING SPORTHAL DRIEBORG

Totale kosten: € 158.670,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

THEMA:
sociale cohesie

GASTERIJ 'DE ZOETE KROON'

✦ INTERVIEW

Noordbroek

INTERVIEW MET INGRID BIJWAARD

Mede-eigenaar Gasterij De Zoete Kroon

TIJDENS HUN ALLEREERSTE VAKANTIE WAS HET AL DUIDELIJK: BIJ HET ZIEN VAN KARAKTERISTIEKE PANDEN MET EEN B&B KRIJGEN ZE DE KRIEBELS. SEBASTIAAN MEIJER EN INGRID BIJWAARD HOUDEN VAN ELKAAR MAAR OOK VAN HET AVONTUUR. IN DE LOOP DER JAREN WORDT DE WENS STEEDS SERIEUZER: 'EEN B&B, IETS MET EEN LUNCHROOM, KUNST EN CULTUUR. IN DE BUURT VAN VOLDOENDE VOORZIENINGEN VOOR DE TWEE JONGE KINDEREN...' HET LEIDT TOT EEN SERIEUZE ZOEKTOCHT NAAR EEN PAND MET KARAKTER.

Vier jaar later vinden de dertigers het pand van hun dromen: een monumentale boerderij in Noordbroek. De gemeente reageert positief op de plannen en na 'duidelijkheid' over de bevestigsschade, kopen ze het pand. In oktober 2017 trekken ze erin, 'kamperen' ze in het voorhuis en vinden ze allebei snel een baan in de zorg. Vrees voor nieuwe bevestigsschade hebben ze niet. "Er was veel achterstallig onderhoud, we moesten sowieso het oude pand helemaal renoveren en verbeteren, en er was al sprake van dat uiteindelijk de gaskraan dicht zal gaan", aldus Ingrid. Wel heeft onduidelijkheid over de versterkingsoperatie twee jaar vertraging opgeleverd. Pas na het definitieve 'nee' zijn ze gestart met de grootschalige renovatie van de monumentale Oldambtsterboerderij voor eigen bewoning. Overigens was de vertraging ook van invloed op de vergunningaanvraag, en die is weer nodig om LEADER subsidie te krijgen. De initiatiefnemers zijn blij dat de positieve toezegging ervan binnen is.

Nu begint fase 2 en wordt Gasterij 'De Zoete Kroon' ontwikkeld, bedoeld als ontmoetingsplek voor toeristen, passanten, dorpsgenoten en creatieve mensen uit de omgeving. De plannen zijn groots: er komen vier Bed

PAND MET KARAKTER WORDT ONTMOETINGSPLEK

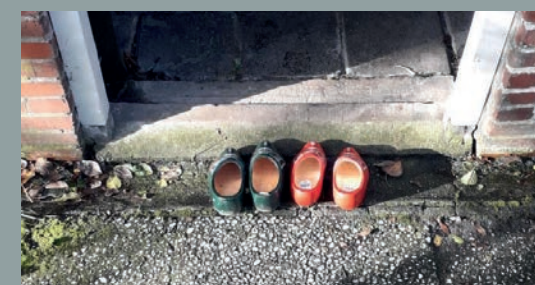
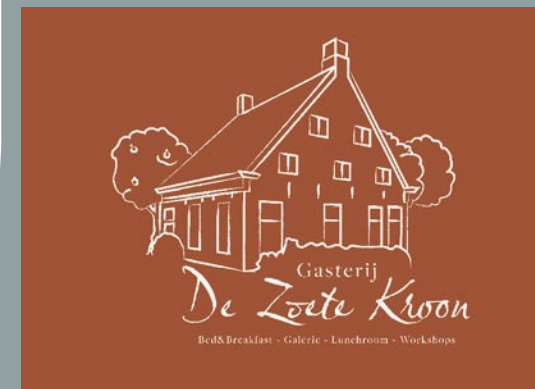

'EEN B&B, IETS MET EEN LUNCHROOM, KUNST EN CULTUUR. IN DE BUURT VAN VOLDOENDE VOORZIENINGEN VOOR DE TWEE JONGE KINDEREN...'

Ingrid Bijwaard

& Breakfast kamers, een galerie voor lokale kunst, een lunchroom, een workshopruimte en voor kinderen een speelplek, dierenweide en kinderatelier. Gaandeweg ontstond ook het idee om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring op te laten doen, in de lunchroom, in de schoonmaak van de kamers, de moestuin en dergelijke. In fase 3 komt het koetshuis aan bod en moet blijken waar verder nog behoefte aan is.

De avonturiers hebben er tien jaar voor uit getrokken. De droom was 'iets kleinschaligs om samen te runnen'... Ingrid moet er zelf om lachen. "Ja, het is groter geworden dan we hadden verwacht. Er komt zoveel kijken bij zo'n groot monumentaal pand. Maar een vergelijking met 'ik vertrek' gaat echt niet op. We maken heel bewust de keuzes, nemen financieel geen risico en houden tijd voor onze jonge kinderen."

Locatie: Noordbroek

Totale kosten: € 253.067,-
LEADER EU: € 50.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-

GASTERIJ 'DE ZOETE KROON' IN NOORDBROEK

Ingrid Bijwaard en Sebastiaan Meijer waren werkzaam in de zorg, maar bleven dromen van het zelfstandig ondernemerschap. In combinatie met rust, ruimte, een pand met historie, fiets en wandelroutes, lekker eten, genieten, creativiteit en eigen ontwikkeling. Ook moest er plaats zijn voor mensen die door een verstandelijke of psychische beperking een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Hun droom kwam uit. Een monumentale boerderij en een goed plan brachten hen in 2017 naar Noordbroek. Na de renovatie van het woonhuis voor eigen bewoning, start nu fase 2. Er is LEADER-subsidie gevraagd voor het realiseren van vier Bed&Breakfast kamers/appartementen in het voorhuis en in de voormalige koestal. De Galerie met lunchroom komt in de grote schuurruimte, inclusief lokale kunst en een 'kinderatelier' waar kinderen met kunst en creatieve activiteiten aan de slag kunnen. De paardenstal wordt een grote workshopruimte en het weiland krijgt een dierenweide met bloemen pluktuin. Het project is tot de opening te volgen via www.gasterijdezoetekroon.nl

THEMA:
sociale cohesie & toerisme

VAKANTIEWONING VERLENGDE EKAMPERWEG 2 OOSTWOLD-BLAUWESTAD

Alleen al met de aanmelding bij 'natuurhuisje.nl' wordt duidelijk wat de initiatiefnemer beoogt: een vakantiewoning bieden aan vakantiegangers die rust en ruimte zoeken. Rust en ruimte is namelijk volop te vinden op de boerderij van de heer Linden in Oostwold-Blauwestad aan het Oldambtmeer. Graag wil hij aan het water een vakantiewoning realiseren voor vier personen. Op zich is er grond voor veel meer woningen, maar om de beoogde rust en ruimte te geven denkt hij aan maximaal twee of drie woningen.

De woning wordt geheel zelfvoorzienend, met een eigen oprijlaan en een unieke uitstraling door de landschappelijke inpassing.

Vakantiewoningen zijn welkom in de regio Oldambt, want het aanbod is beperkt. Met zijn onderneming ziet de heer Linden kansen om het geringe aanbod aan vakantiehuizen te vergroten. Naar verwachting zullen de mensen die tijdens corona Oldambt 'ontdekt' hebben, in ieder geval voor korte vakanties terugkeren.

Locatie: Oostwold-Blauwestad

Totale kosten: € 100.000,-
LEADER gemeente: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
toerisme

VERVANGING EN UIT- BREIDING MACHINE- PARK TIMMERFABRIEK MENSEN

Totale kosten: € 159.813,-
LEADER EU: € 31.962,60
LEADER gemeenten: € 15.981,30
LEADER provincie: € 15.981,30

Het mooiste visitekaartje is misschien wel het door Mensen zelf gebouwde houten kantoorpand in Ter Apel. De vakkennis en kwaliteit stralen er vanaf. In de fabriek maakt het bedrijf diverse soorten houtbewerking zoals trappen, deuren en kozijnen en levert en plaatst deze bij de klant, veelal bedrijven maar ook particulieren.

Het bedrijf bestaat meer dan twintig jaar. De heer Mensen begon als eenmanszaak, maar kreeg en greep in 2015 de kans om een failliet bedrijf over te nemen. Sindsdien is het aantal formatieplaatsen gestegen van drie naar tien.

De vraag blijft toenemen en er zijn nieuwe investeringen nodig. Mede dankzij LEADER-subsidie komen er nieuwe machines (vierzijdige schaafmachine, afkortzaagmachine, cirkelzaagmachine, penbank) en zijn andere noodzakelijke investeringen mogelijk (afzuiginstallatie, tekenprogramma, meterkast). Daarmee creëert de timmerfabriek meer werkgelegenheid en wordt een minder fysieke belasting gevraagd van het personeel.

Locatie: Ter Apel

THEMA:
economie

GRAANREPUBLIEK BELEEFROUTE

Fietsen door de Graanrepubliek met een compact routeboekje, heel veel informatie via QR-codes op de smartphone en onderweg van alles te beleven. Er is oneindig veel te vertellen en te zien over de Graanrepubliek in de afgelopen 150 jaar.

Stichting Marketing Oldambt ontwikkelde samen met diverse organisaties in Oldambt en met steun van LEADER een (digitale) beleefroute. Deze fietsroute is gebaseerd op het fietsknooppuntenstelsel en kent drie afstanden: 20, 40 en 60 km.

De digitale fietsroute is 365 dagen per jaar te volgen met een 'basispakket aan beleving' zoals een picknickpakket met graanproducten, tien hele hoge 3-persoons picknickstoelen langs de route, kunstprojecten, zelf je brood bakken en fietsen over de langste fietsbrug van Europa.

Naast deze standaardbeleving is er 12 keer per jaar een onvergetelijke dag met onder andere een lunch in een knapzak, meehelpen zaaien of oogsten van graan, een rondvaart op het Oldambtmeer of een proeverij met graanproducten.

Locatie: Oldambt

Totale kosten: € 52.500,-
LEADER gemeenten: € 10.000,-
LEADER provincie: € 10.000,-

THEMA:
toerisme

CIRCULAIRE EN BIOBASED BOUW MET STRO VAN GRAAN UIT DE GRAANREPUBLIEK

INTERVIEW MET KRISTIAN MATERS

Mede-eigenaar Prefab Strobouw

“HET GEBRUIK VAN STRO ALS ISOLATIEMATERIAAL GEBEURT AL HONDERDEN JAREN, MISSCHIEN WEL LANGER. MAAR DE MANIER WAAROP WIJ DAT NU DOEN IN EEN TIMMERFABRIEK ONDER GECONTROLEERDE OMSTANDIGHEDEN EN OP EEN GESTANDAARDISEERDE MANIER, DAT IS UNIEK.”

Kristian Maters en Niels Kloppenburg zijn eigenaar van Prefab Strobouw in Zuidbroek. Toen Kristian zijn eigen huis wilde bouwen met gebruik van stro voor de isolatie, kwam hij in contact met Niels. Deze vroegere studiegenoot was inmiddels deskundig op het gebied van duurzaam bouwen met stro. Ze bouwden samen Kristian's huis en besloten, met de kennis van Kristian op het gebied van projectleiding en verkoop, tot de oprichting van Prefab Strobouw.

Het blijkt een prima besluit. “We wisten dat stro zoveel potentie heeft, maar nog te weinig professioneel wordt toegepast. Dat hebben wij ontwikkeld. We produceren gevels, daken en vloeren voor houtskeletbouw. Een gevel of vloer is eigenlijk niks meer dan een houten doos, daar zit ruimte in en die vullen wij met stro. Met onze apparatuur persen we het stro er zodanig strak erin, dat het niet meer kan zakken, niet meer wil branden en de isolerende functie optimaal is. Dat is een van de mooie principes van stro. Het is bovendien veelvuldig beschikbaar in Graanrepubliek Groningen.”

Het product slaat aan. De eigenaren zien een jaarlijkse verdubbeling van het aantal opdrachten. Ze zijn ervan overtuigd dat strobouw sneller en goedkoper is dan betonbouw. “Er is zeker nog een wereld te winnen, er kunnen nog heel veel bedrijven bij komen. Ook als antwoord op de woningnood.”

De toekomst biedt volop kansen. Een grote stap van Kristian en Niels was het bedenken van het systeem en de aanschaf van het apparaat om het stro erin te krijgen. “Nu gaan we verder innoveren op het gebied van duurzame bouw

‘WE WISTEN DAT STRO ZOVEEL POTENTIE HEEFT, MAAR NOG TE WEINIG PROFESSIONEEL WORDT TOEGEPAST. DAT HEBBEN WIJ ONTWIKKELD.’

Kristian Maters

met biobased en circulaire materialen, zoals Gronings stro als isolatiemateriaal. Ook kijken we naar een nog betere koppeling met de praktijk, zodat het blijft aansluiten op wat aannemers doen en er goed met onze producten gebouwd kan worden.”

De rol van de LEADER subsidie in het geheel is groot. “Los van de zeer welkome extra investeringsruimte, ben je zonder zo'n subsidie veel minder snel geneigd om investeringen te doen. Het dwingt je als het ware om vooraf te bedenken wat je wilt gaan doen, er aan vast te houden en door te zetten. Dat is heel belangrijk en heel fijn.”

Ruim 4 jaar werkt timmerfabriek Prefab Strobouw aan natuurlijk, duurzaam en gezond bouwen door de productie van strobouwgevels. Menige vrijstaande woning is er inmiddels mee gebouwd. Alleen biobased materialen komen er bij Prefab aan te pas, waaronder Gronings stro als isolatiemateriaal. In 2020 maakte het bedrijf de stap naar de productie van daken en vloeren. Gezien de toenemende belangstelling is het nu tijd voor verhoging van de productiecapaciteit met 50%.

De LEADER-aanvraag omvat o.a. een extra timmertafel, handgereedschap en betere transportmogelijkheden. Dit alles moet leiden tot kwaliteitsverbetering en betere afzuiging in de fabriek. Met de subsidie wordt ook een nieuwe website ontwikkeld om de communicatie en marketing een impuls te geven. Het bedrijf wil zo de werkgelegenheid vergroten met 1,2 fte, meer duurzaam bouwen met biobased en circulaire materialen en het gebruik van Gronings stro als isolatiemateriaal verder innoveren.

Totale kosten: € 62.298,-
LEADER gemeenten: € 12.459,50
LEADER provincie: € 12.459,50

Locatie: Zuidbroek

VERDUURZAMING SPORT- PARK VV NOORDSTER

De meer dan 100-jarige Voetbalvereniging Noordster maakte door Corona een financieel lastige periode door. Ook de trouw van alle 550 leden is niet zo zeker meer omdat er eenvoudigweg lange tijd geen competitiewedstrijden gespeeld konden worden. Reden voor het bestuur om een slag te slaan in de verduurzaming van het sportpark door LED-verlichting buiten aan te leggen.

Concreet betekent dit dat voetbalvereniging Noordster in Oude Pekela op vier velden de bestaande energie-onzuinige verlichting wil vervangen door LED-verlichting. Doel is daarmee voor de langere termijn de exploitatielasten naar beneden te krijgen.

Binnen, in en aan de gebouwen, is enkele jaren geleden al geïnvesteerd in LED-verlichting. Met LED-verlichting buiten zet Noordster de volgende stap richting energieneutraal. Dankzij lagere energiekosten ontstaat er meer financiële ruimte om te investeren in de jeugd.

Locatie: Oude Pekela

Totale kosten: € 80.525,50
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

SPLASH ADVENTURE WATERPARK OP CAMPING WEDDERBERGEN

Tot vreugde van de eigenaars van camping Wedderbergen nam het aantal bezoekers uit eigen land in de zomerperiode door Corona behoorlijk toe. Het had echter tot gevolg dat de capaciteit van het bestaande overdekte zwembad onder druk kwam te staan. Ze besloten om de (zwem)mogelijkheden te vergroten met de aanleg van een Splash Adventure waterpark. Met dit innovatieve project heeft de gast een alternatief voor het zwembad om bij mooi weer toch volop in en met water te kunnen recreëren. Het waterpark is dan ook een prachtige nieuwe dagattractie voor de bezoekers van de camping. Dergelijke voorzieningen zijn nog uniek in Nederland, camping de Wedderbergen is de eerste in (Noord-) Nederland. Deze versterking van de verblijfsrecreatie in Noord-Nederland heeft aantrekkingskracht op nieuwe doelgroepen, draagt bij aan het positieve imago van de provincie Groningen en met name de toeristische regio Oost-Groningen.

Locatie: Wedde

Totale kosten: € 663.500,-
LEADER gemeenten € 12.500,-
LEADER provincie € 12.500,-

Fox Nightlife in Stadskanaal is ieder weekend dé uitgaansgelegenheid in de drie noordelijke provincies. De 'discotheek van oudsher' is de laatste jaren vooral een muziekpodium voor (club)feesten en optredens van bands. Fox heeft het plan opgevat om het geheel multifunctioneler te maken, goedkoper open te kunnen voor kleinere producties en beginnend talent uit de regio een kans te geven. Fox wil dus vaker open voor een nog breder publiek. Mede dankzij LEADER is een investering mogelijk om de grote zaal meer geschikt te maken voor bands en artiesten. Ook wil Fox in plaats van geluidsapparatuur inhuren investeren in VOID professionele geluidssystemen voor zowel live optredens als voor spraakgebruik. Tot slot komen er zonnepanelen en elektrische kachels in plaats van CV op gas, want de bestaande verwarming kent slechts twee opties: alles aan of alles uit in het hele pand. Door te investeren in de bar, het geluid en de energievoorziening verwacht FOX een grotere omzet te kunnen draaien.

BREDERE GEBRUIKS- MOGELIJKHEDEN MUZIEKPODIUM FOX NIGHTLIFE

Locatie:
Stadskanaal

Totale kosten: € 78.000,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie € 12.500,-

VOEDSELBOS TER WUPPING

✦ INTERVIEW

Ter Wupping

INTERVIEW MET IRIS VAN DORP

Mede-eigenaar Voedselbos Ter Wupping

ZO KAN HET GAAN. JE WANDELT IN TER WUPPING EN ZIET EEN STUKJE LAND TE KOOP. BIJNA EEN HECTARE. HET GAAT KRIEBELEN EN DAN ONTSTAAT HET IDEE: EEN VOEDSELBOS. IRIS VAN DORP EN HENDRIK NIEBOER, 'GROENDENKERS' EN GERICHT OP DUURZAAM, KOPEN HET LAND. IRIS VOLGT EEN CURSUS 'VOEDSELBOS' EN IN DE LAATSTE MAANDEN VAN 2020 WORDEN ONDER ANDERE DE EERSTE NOTENBOMEN GEPLANT.

Vervolgens is er van alles te doen om het land geschikt te maken voor een voedselbos. Naast haar parttime baan in de jeugdzorg werkt Iris twee dagen in de week en een dag in het weekend in het voedselbos. In het najaar van 2021 organiseerden ze een open dag voor belangstellenden én een open dag voor vrijwilligers. De belangstelling was enorm en het levert naast gratis bomen vijf enthousiaste vrijwilligers op. Iris: "Ik vind het zo mooi dat mensen zich hier vrijwillig voor inzetten. Ze zijn zo enthousiast. De een zoekt rust, de ander leeft zich uit en de derde werkt graag in een groepje. Het is absoluut een win-situatie."

Inmiddels zijn de groentezaden besteld en gaan ze in het voorjaar de grond in, die is afgedekt met karton en compost, zonder bestrijdingsmiddelen. De echte verkoop van producten moet nog op gang komen, maar Iris heeft de weg naar een voedselcoöperatie al wel gevonden. "Er is een voedselcoöperatie in Bellingwolde, waar onder andere moestuinders en broodbakkers aan meedoen. Ik verkoop op dit moment producten van pompoenen, bramenjam, gedroogde kruiden en eieren. In de toekomst wordt dat natuurlijk meer en dan wil ik onze oogst ook gaan leveren aan restaurants en boerderijwinkels."

Intussen is de samenwerking met de lokale school gestart, waarbij kinderen op school voorzaaien en de plantjes in de

DUURZAAM EN LOKAAL VOEDSEL UIT HET BOS

'DANKZIJ DE SUBSIDIE KONDEN WE ONDER ANDERE DE PADEN AANLEGGEN, EEN PIPOWAGEN EN GEREEDSCHAP AANSCHAFFEN.'

Iris van Dorp

moestuin komen planten. Ook heeft het voedselbos een Rustpunt. Het plan om dagbesteding te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, vraagt nog wel wat tijd en voorwerk om aan alle eisen te voldoen.

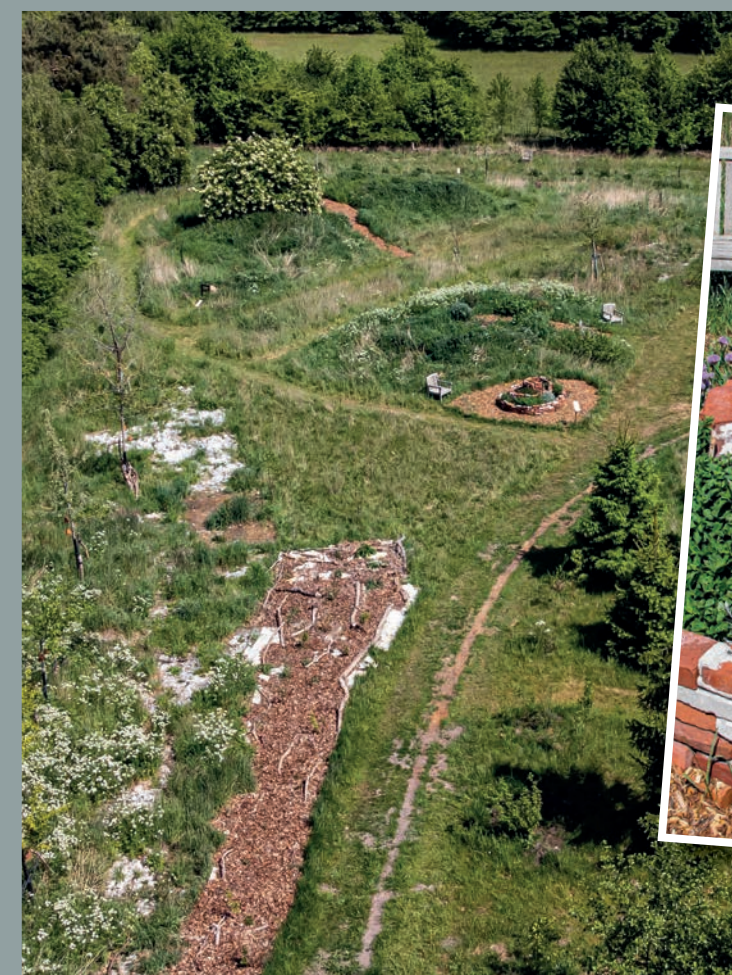
Over de LEADER steun is Iris duidelijk. "Daar zijn we hartstikke blij mee. Dankzij de subsidie konden we onder andere de paden aanleggen, een pipowagen en gereedschap aanschaffen. Ook hebben we een off-grid toilet gekocht, dat is een wc waarin urine en ontlasting gescheiden worden, vervolgens voeg je zaagsel toe en kun je de gecomposteerde humanure verwerken in het voedselbos. LEADER heeft ons echt een boost gegeven."

Volgend seizoen volgt Iris de cursus Voedselbos voor gevorderden. "We hopen dat het groeit, letterlijk en figuurlijk, dat er heel leuke producten uit voortkomen, en we steeds meer aan de voedselcoöperatie kunnen gaan leveren."

Locatie: Ter Wupping

Totale kosten: € 37.431,-
LEADER gemeenten: € 7.486,20
LEADER provincie: € 7.486,20

VOEDSELBOS TER WUPPING

Het prachtige natuurgebied Ter Wupping tussen Onstwedde en Stadskanaal is misschien wel de mooiste plek waar een voedselbos 'onderdak' kan vinden. Wie er langs fietst moet wel stoppen, rondkijken, proeven en producten kopen.

Zij treffen er een duurzame plek die gaat bijdragen aan gezond en lokaal voedsel, educatie, het aantrekken van agrotourisme, het betrekken van vrijwilligers, scholen en het begeleiden van mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

De initiatiefnemers van Voedselbos Ter Wupping laten zien dat je eten uit een ecosysteem kunt halen zonder daarbij het milieu te belasten en tegelijkertijd bij te dragen aan de diversiteit en de opname van stikstof binnen het ecosysteem.

Bovendien gaat het voedselbos Ter Wupping voedsel verkopen of leveren aan lokale boerderijwinkels en aan restaurants, die behoefte hebben aan speciale ingrediënten of producten met een verhaal.

THEMA:
sociale cohesie

VV VEELERVEEN GEEFT GAS OP GROEN

Voetbalvereniging Veelerveen is ontstaan na de Eerste Wereldoorlog en heeft tot op de dag van vandaag een belangrijke functie als enige voetbalvereniging, zowel in Veelerveen als het naastgelegen Vriescheloo. De spelers én de toeschouwers komen uit beide dorpen, en acties van en voor de club worden in beide dorpen gehouden. Bovendien organiseert de voetbalvereniging andere activiteiten, al dan niet samen met het buurthuis.

De coronapandemie leverde ‘tijd op’ om te kijken naar kostenbesparing. Daaruit ontstond het plan om zonder gasgebruik maar met gebruik van duurzame energie de lasten voor milieu en vereniging te verlagen. De aanvraag betreft het aanbrengen van ledverlichting op het hoofdveld en trainingsveld, verduurzaming van het gebouw en gebruik van zonnepanelen. Daardoor gaan zowel de belasting van het milieu als de kosten voor de vereniging omlaag. Zo kan de vereniging zijn actieve rol binnen de dorpen Veelerveen en Vriescheloo en samenwerking met anderen in stand houden en uitbreiden.

Totale kosten: € 59.927,32
LEADER gemeenten: € 4.750,-
LEADER provincie: € 4.750,-

Locatie:
Veelerveen

THEMA:
sociale cohesie

Ook voor haarzelf was het succes boven verwachting. Eerder had ze zich met haar bedrijf Lily Cakes gericht op kinderfeestjes en high tea's boven de koeienstal. Nu blijken het zelfgemaakte ambachtelijk ijs en de kleinschalige pannenkoekentuin van Lyliane van Wijnbergen in een enorme behoefte te voorzien. Het werd een drukte van belang daar, medio 2020 bij het gemengd bedrijf in melkvee en akkerbouw in Oudeschans. Van heinde en ver kwamen gezinnen kalfjes aaien en pannenkoeken eten, weer anderen zaten met een boek onder appelbomen met de puberkoeien op de achtergrond.

De enthousiaste reacties en enorme belangstelling vragen om verdere professionalisering en capaciteitsvergroting. LEADER draagt bij aan een tuinhuis om de pannenkoeken binnen te bereiden (in plaats van buiten) en om geen trappen meer te hoeven lopen voor koffie en thee. Ook komen er meer zitplaatsen/picknickbanken in de tuin en een ijsmachine met meer productiecapaciteit, mede voor verkoop in lokale supermarkten.

Totale kosten: € 20.685,96
LEADER gemeenten: € 4.137,19
LEADER provincie: € 4.137,19

Locatie:
Oudeschans

UITBREIDING VAN DE WESTERWOLDSE PANNENKOEKENTUIN

THEMA:
economie

‘De productie van vechtsport-gerelateerde producten, zoals trap- en bokszakken, trapkussens en arm-pads, en het realiseren van een vechtsportruimte, een zgn. DOJO’. Er is volgens initiatiefnemer dhr. Molog steeds meer belangstelling voor. Daarom kocht hij een pand in Zuidbroek, waar hij het assortiment van zijn huidige website VF Sports zelf kan produceren. En kan voorzien van eigen logo of andere uiting, want hij investeert in een speciale printer voor de personalisering van de vechtsportartikelen. Voor de productie van kickbokszakken worden een vulmachine en een naaimachine aangeschaft. Aanvullend begint hij er een eigen kledinglijn en zal zijn vrouw de DOJO gebruiken voor weerbaarheidstrainingen.

LEADER draagt bij aan de doorontwikkeling van deze onderneming. Eigenaar Molog verwacht binnen vijf jaar fors te groeien en drie tot vijf arbeidsplaatsen te realiseren.

Locatie: Zuidbroek

Totale kosten: € 141.877,07
LEADER gemeenten: € 14.187,71
LEADER provincie: € 14.187,71

PRODUCTIE VAN KICKBOKS-ZAKKEN EN VECHTSPORT-RUIMTE IN ZUIDBROEK

THEMA:
economie

BELEEF TUIN LABYRINT WESTERLEE

✧ INTERVIEW

Westerlee

INTERVIEW MET INGE BAKKER EN LEO KOENEN

Eigenaren Labyrint

DOLBLIJ WAREN INGE BAKKER EN LEO KOENEN IN FEBRUARI 2022 MET DE BOUW VAN EEN KAS VAN 6 X 12 METER! DE DEELNEMERS AAN DE DAGBESTEDING, MENSEN MET EEN BEPERKING, KUNNEN ER AAN DE SLAG IN 'GROEN' OF 'IN DE HORECA'. WANT DE KAS WORDT VOOR DE HELFT EEN KWEKERIJ EN VOOR DE ANDERE HELFT EEN LUNCHROOM. DE KAS, MET ZONNEPANELEN, EEN WATERPOMP EN GASLOOS, IS EEN BELANGRIJK ONDERDEEL VAN DE BELEEF TUIN LABYRINT IN WESTERLEE.

Na het verbouwen van een oude school tot vijf appartementen voor mensen met een beperking, gaat voor Inge en Leo een tweede wens in vervulling, namelijk dagbesteding voor mensen met een beperking en iets betekenen voor de dorpsbewoners.

Het idee komt voort uit hun werk. Leo is arts en Inge werkte in de psychiatrie. Beiden weten dat sommige mensen buiten de bestaande voorzieningen vallen en het niet zelfstandig redden. Ze besloten zelf iets voor deze doelgroep op te zetten.

De kas speelt een centrale rol op het oude schoolplein. De tuin erom heen krijgt een beeldentuin en een kunstroute met werken van plaatselijke kunstenaars. Ook de enorme vijver met een gigantische pergola zal mensen verrassen.

Nu is het tijd voor het werven van personeel en deelnemers. "Personeel zal het probleem niet zijn, we krijgen al veel spontane sollicitaties", vertelt Inge. "Voor de deelnemers moesten we ons aansluiten bij BEZINN en daar een cursus volgen voordat we naar de gemeente konden om zorg in natura te regelen. Want zelf een persoonsgebonden budget beheren is voor onze deelnemers vaak te moeilijk."

Leo is ronduit trots op hoe het loopt. "Soms heb ik het gevoel van even in m'n armen knippen of het wel echt is. Ook het dorp vindt het prachtig wat we doen. Dat is

OUDE SCHOOL KRIJGT NIEUWE BESTEMMING

'LEADER SUBSIDIE WAS ESSENTIEEL, WANT WE WILLEN HET OP EEN MOOIE MANIER OPZETTEN. MET ONZE EIGEN MIDDELEN HADDEN WE HET NOOIT ZO KUNNEN DOEN.'

Inge Bakker en Leo Koenen

echt zo leuk. Het mes snijdt aan twee kanten, we geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een voor hen volwaardige baan en bieden een plek waar de dorpsbewoners elkaar tegen kunnen komen."

Los daarvan wordt Labyrint ook interessant voor toeristen en fietsers. Leo en Inge hebben de ANWB erkenning Gastvrij plus aangevraagd, zodat fietsers hier hun band kunnen plakken en mensen kunnen schuilen als het regent. "Die toeristen en fietsers zijn 'de echte klanten' voor de mensen die in de dagbesteding werken. Voor deelnemers zelf organiseren we trouwens ook activiteiten zoals countryline dansen of karaoke, zodat ze hun eigen sociale contacten kunnen krijgen."

Over het belang van de LEADER steun bestaat geen twijfel. "LEADER subsidie was essentieel, want we willen het op een mooie manier opzetten. Met onze eigen middelen hadden we het nooit zo kunnen doen."

Totale kosten: € 210.500,-
LEADER gemeenten: € 21.000,-
LEADER provincie: € 21.000,-
LEADER EU: € 42.000,-

Locatie: Westerlee

BELEEF TUIN LABYRINT MET DAGBESTEDING VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Labyrint is een in 2018 gestart kleinschalig particulier (woon)initiatief in een tot vijf luxueuze appartementen verbouwde school. Hier vinden mensen met een beperking een veilige, vertrouwde en volwaardige woonomgeving én dagbesteding.

Nu willen de initiatiefnemers het tweede deel van het project realiseren, namelijk het bieden van dagbesteding in een beleef tuin die open is voor dorpsbewoners en toeristen.

Dit gebeurt door het voormalige schoolplein en de voortuin om te vormen tot een theetuin met daaraan gekoppeld een nieuw dagbestedingsproject. Met de aanleg van een moestuin voor de productie van kruiden, een kippenhok, een vijver met koikarpers en een grote kas met zonnepanelen ontstaat er

- dagbesteding voor dagelijks 6 tot 10 mensen met een beperking,
- een ontmoetingspunt voor mensen uit het vergrijzende dorp Westerlee,
- een toeristisch punt voor met name fietsers en wandelaars.

Zo ontstaat een unieke beelden- en bloementuin; een belevenis voor iedereen.

THEMA:
economie & sociale cohesie

VERDUURZAMING SPORT-FACILITEITEN VV HEILIGERLEE

THEMA:
sociale cohesie

De ruim 300 leden van VV Heiligerlee doen meer dan voetballen. Met elkaar zorgen ze ook voor het onderhoud van de faciliteiten van het sportpark. Vrijwel niets is hen te veel. Bij het verduurzamen van voorzieningen bleek echter specifieke expertise nodig. Uit een inventarisatie met hulp van de KNVB en een quickscan door een adviesbureau bleek dat door het nemen van maatregelen een jaarlijkse besparing op de totale energiekosten van € 3.550 bereikt kan worden. Geld dat de 95-jarige vereniging liever besteedt aan ondersteuning van de leden in hun sportbeoefening en aan ledenwerving. Mede dankzij LEADER wordt de conventionele verlichting binnen en buiten vervangen door LED lampen. Vloer, dak, gevel worden geïsoleerd, enkel glas wordt vervangen door HR++ meervoudig glas en er komen 24 zonnepanelen op het platte dak van het toegangsgebouw.

Totale kosten: € 96.370,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

Locatie: Heiligerlee

TRANSFORMATIE BAKKERIJ HOOFDSTRAAT STADSKANAAL

THEMA:
economie

De 75-jarige eigenaar is de derde generatie bakkers die aan de Hoofdstraat 78/78A een bakkerij heeft gerund. Tien jaar geleden is hij gestopt en sindsdien probeerde hij het pand te verkopen. Tevergeefs. Tot de familie van makelaar Van Beilen uit Stadskanaal het pand aankocht om het te verbouwen tot twee woonappartementen voor de sociale huurmarkt. Daar is duidelijk behoefte aan in deze regio. Ook de vroegere bakker wil graag naar een klein gelijkvloers appartement. Door de verkoop krijgt hij deze kans én de benodigde liquide middelen daarvoor. Het gebied rond Hoofdstraat 78/78A was voorheen winkelgebied, maar is door de gemeente aangemerkt als transformatiegebied en nieuwe functies voor panden in dit gebied wordt gestimuleerd. Wonen is daarbij het meest voor de hand liggend.

Het pand is zeer gedateerd en verouderd, met steun van LEADER vindt een grootschalige renovatie c.q. verbouw plaats.

Locatie: Stadskanaal

Totale kosten: € 118.501,-
LEADER gemeenten: € 12.499,50
LEADER provincie: € 12.499,50

DE ARK B.V. BREIDT UIT MET DE SCHAKEL MIDWOLDA

De Ark BV van de familie De Boer biedt sinds 2006 begeleiding aan (jong) volwassenen met een verstandelijke handicap en eventueel bijkomende problematiek zoals ADHD, ASS of hechtingsproblemen. Dit begon vanuit Het Anker, een voorziening met zestien zorgappartementen. In 2013 volgde een tweede locatie 'De Oude Gieterij' met drie zorgappartementen, dagbesteding, een winkel en een lunchroom. Sinds augustus 2021 bezitten de initiatiefnemers ook het pand van voormalig Gasterij Smits. Dit pand willen zij herbestemmen voor begeleid wonen, dagbesteding, een ontmoetingsplek en horeca. De Oude Gieterij verhuist naar deze locatie en het doel is om er zelfstandig wonen met 24/7 beschikbare zorg mogelijk te maken.

Mede met LEADER-subsidie wordt het pand geheel gemoderniseerd. In De Schakel komen negen ruime woonzorgappartementen voor het begeleid wonen van cliënten. Ook komt er een ruimte voor dagbesteding in combinatie met een restaurant/lunchroom. Tot slot komt de vroegere functie (en naam) terug, namelijk ontmoetingsplek/dorps huis De Schakel.

Locatie:
Midwolda

Totale kosten: € 612.550,-
LEADER EU: € 50.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-

THEMA'S:
sociale cohesie en economie

CAMPERPLAATS LOOSTERSTEE

✱ INTERVIEW

Vriescheloo

INTERVIEW MET GERJANNE BAAS

Mede-eigenaar Camperplaats Loosterstee

“NAAST DE VERRASSEND GROTE BELANGSTELLING VOOR DE CAMPERPLAATSEN, IS HET OOK OPVALLEND HOE MOOI MENSEN DE PROVINCIE GRONINGEN VINDEN EN HOE ZIJ DE KENNISMAKING MET HET BOERENLEVEN WAARDEREN”, VERTELT GERJANNE BAAS. SAMEN MET HAAR MAN GERT EN KINDEREN MIRTHE, MART EN SEMM RUNNEN ZE EEN AKKERBOUWBEDRIJF IN VRIESCHELOO, AAN DE RAND VAN HET NATUURGEBIED LOOSTERPLASSEN. SINDS JUNI 2021 IS DAAR EEN CAMPERPLAATS BIJGEKOMEN.

Eind 2020, op zo'n 'mijmermoment achter het huis', ontstond het idee om een camperplaats te maken. Dankzij de caravanstalling wisten ze dat 'campers' een groeiende markt is en dat er nog weinig camperplekken in de regio waren. Al heel snel was de kogel door de kerk. Uit navraag bij de stallinggebruikers werd duidelijk wat de wensen zijn. Tussen februari en juni 2021 is de aanleg gerealiseerd. Er zijn 20 vaste plaatsen van 60 m², de helft met grind als staplaats voor de camper en de helft met gras om een zitje te hebben.

De camperplaats is mede mogelijk dankzij LEADER steun. "Zo'n bijdrage is echt een mooie opstart om je ideeën te ontwikkelen en te realiseren. Vooral de aanleg van elektra en de verharding zijn forse kosten en daarbij was de LEADER subsidie een welkome aanvulling."

Het succes van de camperplaats is boven verwachting. Sinds de opening in juni was de Loosterstee tot en met oktober regelmatig volgeboekt. "De reacties zijn super. Veel mensen hebben een heel verkeerd beeld van Groningen, en waren zeer verbaasd over hoe mooi het hier is." Ook waarderen zowel de gasten als de ondernemers in de buurt de samenwerking, "Het is leuk dat onze gasten boodschappen doen of een frietje halen in de buurt. De ijsalon even verderop gaat komend jaar uitbreiden met een lunchroom en daardoor kunnen wij onze campers een broodjesservice aanbieden. We steunen elkaars initiatieven en zo ontstaat er veel saamhorigheid en gezelligheid in het dorp, daar zijn we echt blij mee."

MODERNE CAMPERPLAATS AAN DE RAND VAN DE NATUUR

‘ZO’N BIJDRAGE IS ECHT EEN MOOIE OPSTART OM JE IDEEËN TE ONTWIKKELEN EN TE REALISEREN. VOORAL DE AANLEG VAN ELEKTRA EN DE VERHARDING ZIJN FORSE KOSTEN EN DAARBIJ WAS DE LEADER SUBSIDIE EEN WELKOME AANVULLING.’

Gerjanne Baas

Als het aan de familie Baas ligt blijft de omvang (voorlopig) hetzelfde. "Meer is niet altijd beter," vindt Gerjanne. "We hebben nu een mooie camperplaats, en de gasten genieten van de charme en de kleinschaligheid in deze prachtige omgeving. Wel gaan we verder met 'sfeerbeheer', zoals een terrasje maken en de bloemenstrook verder uitbreiden."

Heel blij is Gerjanne tot slot met de eyeopener voor veel gasten over het boerenleven. "We geven hen een inkijkje in ons bedrijf, we vertellen veel en dan merk je hoe weinig mensen weten van het boerenleven. Het is fijn dat we dat kunnen laten zien. Juist nu is het belangrijk om het gesprek erover aan te gaan in plaats van te oordelen via sociale media zonder te weten waar het over gaat."

CAMPERPLAATS NATUUR- GEBIED LOOSTERSTEE

Wie een camperplek zoekt aan de rand van een natuurgebied, wil proeven van streekproducten van boeren in de buurt en benieuwd is naar een boerenbedrijf met een duurzame vorm van landbouw, is op de camperplek aan natuurgebied de Loosterplassen op het juiste adres. Het akkerbouwbedrijf van de familie Baas-Grezel in Vriescheloo grenst aan het natuurgebied van de Loosterplassen. Een unieke omgeving, waar het aantal toeristen groeit en er behoefte is aan meer overnachtingsmogelijkheden. Zo kwam de familie op het idee om op een voormalig stuk akkerland een camperplaats te maken, tegen het natuurgebied aan en omgeven door bloemenranden. Stroompalen en het sanitairgebouw zijn met natuurlijke materialen gerealiseerd. Mede dankzij LEADER-steun is in juni 2021 de camperplaats geopend.

De kans is groot dat 'boer en burger' hier dichterbij elkaar komen, want naast kennismaking met de boerderij en collega-boeren wijzen ze de toeristen op zuivelproducten van De Zuivelmand (Blijham) en groenten van Loosterheerlijkheid (Vriescheloo).

Totale kosten: € 81.050,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie:
Vriescheloo

DE KLEEDKAMERS VAN VV WESTERLEE

Kleine ingrepen en ‘kluszaterdag’ bieden geen soelaas meer: de kleedkamers van Voetbalvereniging Westerlee zijn sterk verouderd en het sanitair voldoet niet meer aan de normen van gezondheid en hygiëne. Met een gedegen plan pakt de voetbalvereniging dankzij LEADER meerdere problemen aan. De verroeste leidingen, beschimmelde plafonds en het tegelwerk op wanden en vloeren worden vervangen. De verwarming van de ruimtes en het water wordt verduurzaamd. Een eerder ongebruikte ruimte wordt aangepast als kleedkamer voor het op korte termijn te vormen vrouwenelftal. Door eenmalige investering in duurzame energie kijkt de vereniging uit naar structurele lastenverlichting en een verbeterde exploitatie.

De velden waar de 300 leden kunnen voetballen liggen op Sportpark Koerperlaand in Westerlee. Elk nieuw lid is van harte welkom. Om te voetballen, maar ook om als voetbalvereniging in het dorp een belangrijke sociale rol te blijven spelen.

Locatie: Westerlee

Totale kosten: € 165.000,-
LEADER gemeenten: € 5.312,-
LEADER provincie: € 5.312,-

ROLSTOELVRIENDELIJK HOTEL IN HET OUDE AMBT TE BELLINGWOLDE

Dit karakteristieke pand aan de Hoofdweg 158 in Bellingwolde dateert uit 1815. Decennialang werden de gemeenten Bellingwolde en Bellingwedde van hieruit bestuurd. Na het gebruik door een welzijnsstichting stond het enige jaren leeg, en nu heeft het pand een nieuwe eigenaresse met een uniek plan. Het karakteristieke voorpand gaat ze gebruiken voor eigen bewoning, in het kantoorgedeelte erachter komt een hotel met elf kamers, volledig toegankelijk voor rolstoelgebruikers en geschikt voor kleinschalige evenementen. Om de verandering te realiseren moet het hele gebouw rolstoelvriendelijk worden gemaakt. Elektriciteit en watervoorzieningen worden vervangen, de schilder is nodig, er komen zonnepanelen en zowel het interieur als het exterieur krijgen een facelift. Ook de tuin wordt verfraaid. Het project betekent een toename van toerisme, in het bijzonder van rolstoelgebruikers die op vakantie willen en nu kunnen!

Naar verwachting worden er vier directe en vier indirecte arbeidsplaatsen gecreëerd.

Totale kosten: € 221.375,-
LEADER gemeenten: € 22.137,50
LEADER provincie: € 22.137,50

Locatie: Bellingwolde

Het Koffiecafé in Veendam is bedoeld voor alle inwoners en biedt jongeren tot 27 jaar de mogelijkheid in het koffiecafé te werken en langs te komen bij ‘de Youthclub’. Ook de moeilijkst bereikbare tieners en jongeren, kansarme jongvolwassenen vaak, zijn welkom en krijgen hier een kans. In het Koffiecafé (of elders) doen ze werkervaring op onder professionele begeleiding, variërend van maatschappelijke stage tot dagbesteding of werktrajectbegeleiding. Dit gebeurt in samenwerking met jobcoaches, scholen en de gemeente Veendam. Nieuw in het aanbod van het Koffiecafé is de Youthclub. Daar kunnen jongeren na schooltijd of in het weekend binnenlopen en extra aandacht krijgen. In het bijzonder door het leren van vaardigheden, onder andere op het gebied van licht en geluid en het maken van Electronic Dance Music (EMD).

LEADER ondersteunt het plan om jongeren weer perspectief te bieden en te laten zien dat je, ook als je in Oost-Groningen woont, een toekomst hebt.

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 70.000,-
LEADER gemeenten: € 10.250,-
LEADER provincie: € 10.250,-

STICHTING AFTERBEAT MET KOFFIECAFÉ EN YOUTHCLUB: KANSSEN OP WERK EN BETER IN JE VEL

FORELVISVIJVER DE KOLK IN MIDWOLDA

✦ INTERVIEW

Midwolda

INTERVIEW MET MARIEKE MEIJERHOF

Mede-eigenaar van forelvisvijver de Kolk Midwolda

EEN HOOGTEPUNT IS HET: OP 29 JULI 2021 WORDT DE EERSTE LADING FORELLEN UIT DENEMARKEN GELOST IN DE FORELVISVIJVER VAN MARIEKE EN PETER MEIJERHOF IN MIDWOLDA. SAMEN MET DE NOG AAN TE LEGGEN BELEVINGSVIJVER MET ONDER ANDERE STEUR, KUNNEN VISSERS HIER HUN HART OPHALEN. EN DE FAMILIE KAN MEE, WANT VOOR HEN BIEDEN HET EETCAFÉ EN UITJES IN DE OMGEVING EEN GEZELLIG DAGJE UIT.

Forelvissen is Peter zijn hobby, hij doet dit al jaren. Hij is kapitein op een baggerschip en toen een aantal jaren geleden 'een baan aan wal' ter sprake kwam, bleek zijn droom een eigen commerciële forelvisserij. Ze gingen op zoek en kochten in 2019 bijna een forelvisvijver in Noordwolde. Marieke: "We hadden het besluit genomen, maar opeens kwam Corona en werd de situatie onzeker. We hebben de gok toen niet genomen. Het was echter zo dichtbij geweest dat we besloten te vragen of de vijf jaar geleden gesloten 'camping en forelvisonderneming De Kolk' in Midwolda misschien te koop zou zijn. En gelukkig wilden de eigenaren dat! Met als prachtig bijkomend effect een huizenruil: de verkopers waren gelukkig met onze nieuwbouwwoning en wij blij met de boerderij en het bijbehorende bedrijf."

De forelvisserij en het aanwezige eetcafé waren vrijwel klaar voor gebruik. Maar er was veel te doen, zoals snoeien, opruimen, schoonmaken, de website, de marketing, foldermateriaal, bedrijfskleding, de menukaart en nog veel meer. Toen het geregeld was stopte Marieke met haar baan als leerkracht, en op 30 juli 2021 gingen ze open! "Die nacht werd de eerste lading forel uit Denemarken gebracht en de toeloop was enorm. Het werd echt ontzettend druk." Nu is het tijd voor het graven van een tweede vijver op het voormalige kampeerterrein. Deze 'belevingsvijver' zal andere vissers aantrekken. "Forelvissen betekent vangen, doodslaan, onthaken, meenemen en thuis opeten of bij ons omruilen voor gerookte forel. In de belevingsvijver komen grotere vissen. Die kan men vangen, met veel kracht binnenhalen, onthaken, een foto maken en weer

JE EIGEN FORELLEN VISSSEN AAN DE KOLK

‘DAAR ZIJN WE HEEL BLIJ MEE. ZONDER DE LEADER SUBSIDIE WAS HET NIET GELUKT OP DEZE KORTE TERMIJN. HET MOOIE IS DAT HET GEEN LENING IS, HET IS VRIJ UNIEK DAT JE EEN DEEL VAN JE INVESTERING TERUGKRIJGT.’

Marieke Meijerhof

terugzetten in de vijver. Dit wordt ook wel catch and release genoemd."

Er ontwikkelt zich een mooie samenwerking met ondernemers en andere uitjes in de buurt. Het gebied wordt steeds meer toeristisch, er is genoeg te beleven in het Oldambt. De nieuwe eigenaren van De Kolk bieden ook arrangementen voor bijvoorbeeld bedrijfsuitjes of vrijgezellenfeesten.

De opening van de nieuwe forelvisvijver is mede mogelijk dankzij LEADER subsidie. "Daar zijn we heel blij mee. Zonder de LEADER subsidie was het niet gelukt op deze korte termijn. Het mooie is dat het geen lening is, het is vrij uniek dat je een deel van je investering terugkrijgt."

DE KOLK MIDWOLDA, FORELVISSEN & MEER: EEN NIEUWE DAGATTRACTIE

Hobbymatig heeft hij tal van forelvisvijvers bezocht en het was altijd al zijn droom: het runnen van een commerciële forelvisvijver. En die komt uit: begin 2021 kopen Peter Meijerhof en zijn vrouw Marieke Forelvisvijver De Kolk en bijbehorende camping bij de prachtige woonboerderij in Midwolda.

Een groot deel van de infrastructuur is nog in tact en het aanwezige eetcafé is klaar voor gebruik. Om het geheel exploitabel te krijgen is investering nodig voor nieuwe pompen en de energievoorziening ervan. LEADER maakt het mogelijk om op het voormalige kampeerterrein een extra visvijver te graven, waarin andere soorten vis nieuwe doelgroepen gaan trekken.

Midwolda krijgt er een bijzondere dagattractie bij: een plek waar je een leuke dag uit kunt kunt hebben, voor jong en oud, voor het hele gezin, fanatieke vissers en hobbyisten.

Totale kosten: € 26.747,-
LEADER gemeenten: € 5.349,40
LEADER provincie: € 5.349,40

Locatie:
Midwolda

VERDUURZAMING SPORTPARK JULIANA STRAAT

Voetbalvereniging SJS, opgericht in 1954, is een 'hoeksteen' in de samenleving van de Parkwijk in Stadskanaal. De vereniging heeft meer dan 450 leden en is daarmee een van de grootste verenigingen in Stadskanaal. Naast voetbal wil de vereniging zich ook meer richten op duurzaamheid en sociale cohesie in de wijk.

De afgelopen jaren heeft men voor eigen kosten al een flinke verduurzamingslag gemaakt en nu is het tijd voor fase 2: verdere verduurzaming van het sportpark. Dankzij LEADER-steun komt er ledverlichting langs de kunstgrasvelden en wordt het aantal zonnepanelen uitgebreid. De akoestiek in de kantine is met name voor ouderen niet optimaal en wordt verbeterd. Tot slot wil men een gezamenlijk kantoor met Cosis (hulp bij een verstandelijke of psychische beperking) realiseren. Ook in deze tweede fase zullen de vrijwilligers van de voetbalvereniging veel werkzaamheden zelf verrichten.

THEMA:
sociale cohesie

Locatie: Stadskanaal

Totale kosten: € 48.000,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER provincie: € 7.500,-

Locatie: Winschoten

Totale kosten: € 99.168,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

CAMPERPLAATSEN LANDGOED WINSCHOTERZIJL

Uitzicht op het natuurgebied Zuiderwuppen inclusief Schotse Hooglanders: dat wacht mensen die met hun camper op Landgoed Winschoterzijl overnachten. Op deze unieke plek aan de boorden van Rensel, Pekel A, toegangskanaal Blauwestad en het Winschoterdiep komen 18 camperplaatsen,

De eigenaresse zoekt naar mogelijkheden om het Landgoed in stand te houden. Om de camperplekken te realiseren zal de initiatiefnemer met steun van LEADER het terrein verhard en voorzien van stroom en waterleidingen, tanks voor afvalwater en een toiletvoorziening. Er wordt niet gekapt en de camperplekken passen goed in het bestaande terreinontwerp.

Het project is een mooie aanvulling op het aanbod van (meerdaagse) overnachtingsmogelijkheden. Naast natuur biedt de camperplek ook veel uitstapjes in de omgeving, met het centrum van Winschoten op slechts 1500 meter afstand.

THEMA:
toerisme

UITBREIDING/VERNIEUWING SPEELTUIN HEILIGERLEE

Speeltuinvereniging Heiligerlee bestond in 2021 50 jaar, reden voor de actieve vereniging om grootschalige uitbreiding en vernieuwing van de speeltuin te realiseren.

Eigen onderzoek en een enquête laten zien dat de vraag naar een optimaler gebruik van de speeltuin en het terrein met gebouw groot is. Daarom wil de vereniging meer en vooral iets oudere kinderen aantrekken, maar zich ook met een ontmoetingscentrum en beweegruimte op volwassenen en ouderen richten.

De reële verwachting is dat de speeltuin dan, mede dankzij LEADER-steun, een (nog) centralere rol in het dorp gaat

spelen. Een aantal ouderen heeft al laten weten vrijwilligerswerk te willen doen.

Om nog een andere doelgroep aan te trekken overlegt de speeltuin met de twee bestaande musea in Heiligerlee om met hen een samenwerking aan te gaan.

Totale kosten: € 235.950,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

Locatie: Heiligerlee

THEMA:
sociale cohesie

HERBESTEMMING OLDAMBTSTER BOERDERIJ ENNEMAHEERD

De karakteristieke Oldambtster boerderij Ennemaheerd heeft lange tijd leeggestaan en zowel het pand als het terrein waren in slechte staat. De nieuwe eigenaar ziet, naast de woonfunctie, mogelijkheden om er zijn bedrijf te vestigen en uit te breiden.

Het huidige transportbedrijf verhuist van Scheemda naar de nieuwe locatie. Achter de boerderij komt een opslagloods en de werktuigenberging wordt gemoderniseerd tot op- en overslagloods. Verder omvat het project de restauratie van het voorhuis, gedeeltelijke verharding van het erf en verbreding/verharding van de laan naar de Oudlandseweg. De tuin wordt teruggebracht naar de oorspronkelijke slingeruin.

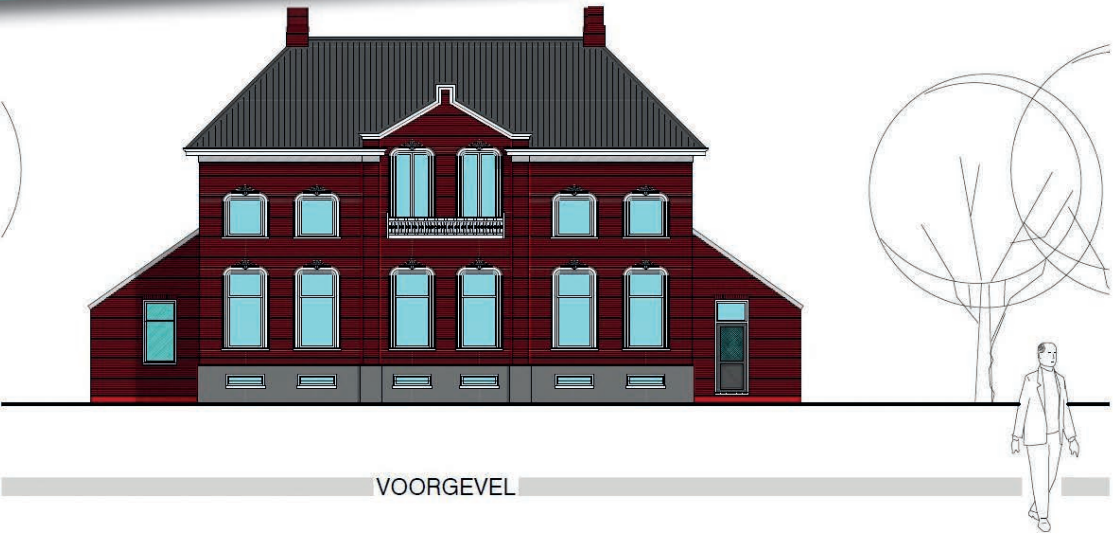

Op het dak van de nieuwe loods komen zonnepanelen. Onderzocht wordt of de daarmee opgewekte energie via laadpalen door de dorpsbewoners en bezoekers van het tegenover gelegen landgoed Ennemaborg gebruikt kunnen worden.

LEADER ondersteunt de doorontwikkeling van het bedrijf met naar verwachting groei met twee arbeidsplaatsen.

Totale kosten: € 692.350,-
LEADER EU: € 50.000,-
LEADER gemeenten: € 25.000,-
LEADER provincie: € 25.000,-

Locatie: Midwolda

THEMA'S:
sociale cohesie en economie

LTA Group in Sellingen is ontstaan uit grondverzet-bedrijf Westerman en eenmanszaak Groenewold met kennis en expertise op het gebied van duurzame energie. De nieuwe onderneming richt zich op het verduurzamen van de bebouwde omgeving door het realiseren van bodem- of aardwarmtesystemen én wil door middel van boren, verduurzaming van nieuwbouw en bestaande woningen realiseren. Het bedrijf gaat zich specialiseren in grondboringen en koopt daartoe met LEADER-steun een grondboormachine die in staat is om aardwarmtesystemen te realiseren tot een diepte van 300 meter. Deze grondboormachine wordt in stedelijk gebied ingezet en beschikt over een geïntegreerde zeefinstallatie en geluidsarme motor. Daarmee wordt eventuele schade aan bestaande percelen én geluidsoverlast voor de omgeving beperkt. De ondernemers verwachten een toenemende vraag naar grondboringen, met name ten behoeve van duurzame energie en vanwege het gasloos maken van woningen.

Locatie: Sellingen

LTA GROUP SELLINGEN: GRONDBORINGEN TEN BEHOEVE VAN BODEM- ENERGIEPROJECTEN

Totale kosten: € 463.685,-
LEADER EU: € 50.000
LEADER gemeenten: € 25.000
LEADER provincie: € 25.000

THEMA:
economie

Prins Hendrikplein 7 in Veendam: het ontwerp van het pand dateert van begin 1850 en is bedacht door de dochter van de Indonesische ambassadeur uit Java. In 1885 kreeg het pand een hotelfunctie. Heden ten dage bestaat het uit een grand-café, restaurant en zalencentrum en een gedeelte nachthoreca. Het is een erkende trouwlocatie en wordt veel gebruikt door regionale serviceclubs en het bedrijfsleven.

De huidige eigenaar wil de oude hotelfunctie terugbrengen in een authentiek beeldbepalend pand, met behoud van de huidige horeca-functies. LEADER draagt bij aan de bouw van acht inpandige hotelkamers, waarbij de karakteristieke eigenschappen van het pand terugkeren. In het bijzonder is er aandacht voor verduurzaming en energiebesparing. Naar verwachting draagt de ingreep bij aan de sociale cohesie, stijgt het aantal toeristen en geeft het Veendam en omgeving een economische impuls. Ook het aantal medewerkers voor het hotel zal toenemen.

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 150.800,-
LEADER gemeenten: € 15.080,-
LEADER provincie: € 15.080,-

DE HOTELFUNCTIE VAN HOTEL JAVA IN ERE HERSTELD

THEMA:
economie,
sociale cohesie
en toerisme

AQUAPARK BORGERSWOLD

✦ INTERVIEW

Veendam

INTERVIEW MET GERARD EIJKELHOF

Eigenaar Watersportcentre Veendam

AL EEN AANTAL JAREN EXPLOITEERT WATERSPORTCENTRE VEENDAM EEN WATERSKIBAAN IN RECREATIEGEBIED BORGERSWOLD. MET SUCCES, WANT DE SKIBAAN STAAT IN DE TOP VIJF VAN DE BESTE NEDERLANDSE WATERSKIBANEN. VOOR EEN STABIELE TOEKOMST ZOCHT HET BEDRIJF EEN NIEUWE ACTIVITEIT, EENTJE DIE OPVALT EN MENSEN TREKT. “ACTIVITEITEN DIE IEDERE WATERSKIBAAN AANBIEDT, ZIJN VOOR ONS NIET UNIEK GENOEG. DAAROM KOZEN WE VOOR EEN AQUAPARK, WAAR JE ECHT VEEL GASTEN MEE GAAT TREKKEN. WANT EEN BAAN VAN 113 METER LANG EN 33 METER BREED, DAT BETEKENT HEEL VEEL METERS WATERPLEZIER”, ALDUS EIGENAAR GERARD EIJKELHOF.

De waterskibaan alleen is al aantrekkelijk. “We hebben gave obstakels en de schansen zijn best divers. Plus we hebben een kleine waterskibaan ernaast voor beginners of mensen die begeleiding willen. Al met al trekken we daar zo’n 16 duizend bezoekers mee per jaar. Dat zijn zowel dagrecreanten die een keer willen waterskiën als ervaren sporters die bijna elke dag op het water staan om te trainen.”

Dat bezoekersaantal zal met het aquapark verdubbelen, verwacht Gerard. “Daarmee trekken we een compleet ander publiek, namelijk mensen die graag klauteren op speeltoestellen. Ze kunnen dat ook nog combineren met waterskiën. We hebben gekeken hoe we mensen in Oost-Groningen konden trekken, want mensen hier moeten iets unieks hebben om in de auto te stappen. Dat gaan ons lukken met dit aquapark.”

De baan wordt eind april geplaatst en in mei 2022 operationeel.

De financiële steun van LEADER was voor Gerard Eijkelhof essentieel. “Om dit mogelijk te maken in Veendam, een redelijk dunbevolkt gebied, dat is iets anders dan in een grote stad. Als je hier deze sprong waagt, dan is financiële steun zoals vanuit LEADER eigenlijk een must.”

Naast deze financiële injectie voor de aanschaf van de baan, moest het bedrijf ook zelf fors investeren. “Bij een aquapark en de bezoekersuitbreiding horen ook andere investeringen,

WATERPRET VOOR JONG EN OUD

‘OM DIT MOGELIJK TE MAKEN IN VEENDAM, EEN REDELIJK DUNBEVOLKT GEBIED, DAT IS IETS ANDERS DAN IN EEN GROTE STAD. ALS JE HIER DEZE SPRONG WAAGT, DAN IS FINANCIËLE STEUN ZOALS VANUIT LEADER EIGENLIJK EEN MUST.’

Gerard Eijkelhof

zoals het vergroten van de sanitairunits, meer ruimte op het terras en bijna een verdriedubbeling van de inventaris als zwemvesten en wetsuits.”

In het begin zullen de bezoekersaantallen wat lager zijn, maar Gerard verwacht dat er binnen enkele jaren zo’n 15 duizend mensen per jaar op het Aquapark afkomen. “Dat betekent niet alleen twee keer zoveel, maar ook een spreiding van het klantenbestand, er komt nieuw publiek. Dat geeft ons vertrouwen in een stabiele toekomst.” Hij kijkt er naar uit. “We hebben ons op diverse aquaparken in zowel Nederland als daarbuiten georiënteerd. In Engeland ligt één van de grootste aquaparken van Europa. Je hebt dan minstens een uur nodig om de hele baan rond te gaan. Dat gaan wij nu evenaren, daar zijn we trots op en daar hebben we echt veel zin in.”

AQUAPARK IN WATERSPORT- CENTRUM BORGERSWOLD TE VEENDAM

Sinds de upgrade in 2020 (eveneens met LEADER-steun) staat de waterskibaan in Borgerswold te Veendam in de top vijf van de mooiste waterskibanen in Nederland. Na het NK in 2018 is in 2021 zelfs een internationale wedstrijd gehouden. Naast de waterskibaan richt de eigenaar zich nu met steun van LEADER op een aquapark met grote opblaaskussens. Deze hebben diverse vormen en verschillende moeilijkheidsniveaus. Dat maakt deze activiteit voor kinderen én volwassenen aantrekkelijk. Naar verwachting ontstaat er een extra toestroom van gasten, met een groei in omzet en aantal arbeidsplaatsen, vooral tijdens het toeristische seizoen. Een aquapark in deze vorm is niet aanwezig in de regio. Initiatiefnemer is ook voornemens om een ruimer terras en een grotere capaciteit van de kleedkamers en het verhuur-uitgiftepunt te realiseren.

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 91.589,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA'S:
economie en toerisme

VAN OOST-GRONINGER SNACKWAGEN NAAR PAND PLEIN 12

Jeroen Meins uit Bellingwolde is sinds twee jaar, naast werkbegeleider voor mensen met een beperking, eigenaar van de Oost-Groninger Snackwagen. Daarmee staat hij een aantal dagen per week in Bellingwolde, vlak bij het leegstaande pand van de voormalige supermarkt. Dat laatste trok steeds meer zijn aandacht, wat uiteindelijk heeft geleid tot zijn plan om in het pand een snackbar te vestigen en dagbesteding aan mensen met een beperking te bieden.

Met LEADER steun wordt het pand geschikt gemaakt voor horeca en dagbesteding, wordt de uitstraling van het pand verbeterd en het terrein eromheen voorzien van een terras en nieuwe groenstructuur.

Naast uitbreiding met een aantal arbeidsplaatsen vormt het bedrijf ook een wenselijke uitbreiding van het aanbod aan toeristen, inclusief de vestiging van een Toeristisch Informatiepunt. De locatie ligt aan diverse wandel- en fietsroutes.

Locatie: Bellingwolde

THEMA:
economie

Totale kosten: € 38.237,-
LEADER gemeenten € 7.647,40
LEADER provincie € 7.647,40

Locatie: Scheemda

Totale kosten: € 64.209,03
LEADER gemeenten: € 7.500,-
LEADER gemeenten: € 7.500,-

De regelmatige complimenten van zowel eigen leden als bezoekende clubs over de velden en de kleedkamer, doen het bestuur van Voetbalvereniging SC Scheemda beseffen hoe belangrijk het is te blijven investeren. Daarom gaat de vereniging door met het optimaliseren en verduurzamen van haar sportpark d'Oosterd. Zowel voor de eigen voetbalvereniging als voor de vele partijen die gebruik maken van de faciliteiten, van leesprojecten van de bibliotheek en bingoavonden tot de cursus hartreanimatie en het stembureau.

De club wil verder investeren in nieuwbouw, verbouw en onderhoud van het sportpark. Ook op het gebied van verduurzaming liggen nog een aantal kansen. Op de begroting voor de komende jaren staan onder andere het vervangen van verlichting door Ledverlichting op het veld en in de

gebouwen, vervangen van de bestaande CV ketel door een nieuwe HR combiketel en zelf energie opwekken door zonnepanelen op de daken van de gebouwen.

THEMA:
sociale cohesie

Stichting Theater over de Noord uit Winschoten was in 2020 van plan om muziektheatervoorstelling 'De Bult' vijftig keer op te voeren in De Klinker. De Bult gaat over het verzet in de Oost-Groningse regio tussen 1933 en 1945: het waargebeurde verhaal van het 5-jarig jongetje Johan, dat als evacuë uit Amsterdam in 1944 op een Oost-Groninger boerderij bij de Duitse grens wordt ondergebracht.

Corona maakte echter het opvoeren van de voorstelling in De Klinker steeds onmogelijk. De theaterstichting in Oost-Groningen zocht en vond een oplossing: de voorstellingen vinden voortaan plaats op locaties in de buitenlucht met de inzet van een met steun van LEADER aangeschaft verplaatsbaar podium en een flexibele 'zaalopstelling'. Zo bezorgen zij het publiek een comfortabele en veilige theaterbeleving, ook met nieuwe in ontwikkeling zijnde producties. Mogelijke locaties zijn De Graanrepubliek in Nieuweschans, de Wilgenborg Blauwestad, de Melkfabriek in Laude en Het Klooster in Ter Apel.

Locatie: buitenlucht Oost-Groningen

MUZIEKTHEATERVOORSTELLING IN DE BUITENLUCHT MET VERPLAATSBAAR PODIUM

Totale kosten: € 807.650,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
sociale cohesie

In 1920, is Muziekvereniging Voorwaarts Veendam opgericht als fanfare. Nu, honderd jaar later, bestaat de vereniging uit een harmonieorkest, een dweilorkest en de percussiegroep Acordar die speelt tijdens de 4 Mijl van Groningen.

De doelen van de vereniging zijn onveranderd: het beoefenen van amateurmuziek en het bevorderen van muzikale vorming. Deze enige openbare muziekvereniging in de gemeente Veendam heeft een sterk regionaal karakter.

Na diverse verhuizingen kocht de vereniging in 1996 het huidige gebouw. Om de kosten voor eigen gebruik te beperken, wordt het mede verhuurd aan Stichting Sintcentrale Veendam. Want die kosten zijn best hoog. Gezien de toenemende stookkosten, maar ook belasting van het milieu, wil de vereniging gaan verduurzamen. LEADER draagt bij aan spouwmuurisolatie, dakisolatie en isolatie van de achterwand met damwandprofielen.

Met de investering is een besparing van 20 tot 25% op de kosten mogelijk.

Locatie: Veendam

Totale kosten: € 9.037,-
LEADER gemeenten: € 1.807,40
LEADER provincie: € 1.807,40

MUZIEKVERENIGING VOORWAARTS VEENDAM VERDUURZAAMT HET GEBOUW

THEMA:
sociale cohesie

INTERVIEW MET LIESBETH PEETERS EN RONALD RAAIJMAKERS

Eigenaren Bureau Het Wilde Oosten

ZE KIJKEN TERUG OP EEN GROOT SUCCES MET HET PROJECT 'SOCIALSOFA'. SAMEN MET VEEL VRIJWILLIGERS EN SCHOLIEREN - DOOR HEN GEÏNSTRUEERD EN BEGELEID - ZORGDEN ZE VOOR 75 MOZAÏEKBANKEN IN DE PROVINCIE GRONINGEN. DE BETONNEN BANKEN WERDEN BEKLEED MET GLASMOZAÏEK, EN DAAROP PRACHTIGE AFBEELDINGEN EN TEKENINGEN VAN KINDEREN.

NU, NA RUIM TIEN JAAR VINDEN LIESBETH PEETERS EN RONALD RAAIJMAKERS HET TIJD OM TE INNOVEREN. DE BESCHIKBARE APPARATUUR SCHIET TE KORT OM GROTERE FORMATEN TE PRODUCEREN EN HUN WENS IS OM MEER TE DOEN MET WANDOBJECTEN, TEGELTABLEAUS MET MOZAÏEKTGELTJES EN TOEPASSINGEN OP GLAS EN EMAILLE.

"We lopen tegen de grenzen aan van onze huidige apparatuur en ook kwalitatief willen we verbeteren. Met de aanschaf van een keramische A-3 plus printer kunnen we grotere formaten maken, komt een breder kleurenspectrum tot onze beschikking en is de verzadiging van de kleuren beter. Ook op andere materialen dan glas zijn de toepassingsmogelijkheden groter, zo gaan we experimenteren met emaille en keramische materialen."

De vraag naar hun kunstwerken komt van verschillende kanten. In het atelier van Het Wilde Oosten komen mensen regelmatig binnen om kennis te maken met de mogelijkheden. Liesbeth: "Soms hebben ze eigen ideeën, of ze vertellen waarvoor ze iets zoeken en vragen onze hulp voor een ontwerp. Als beeldende kunstenaars hebben we veel ervaring en kunnen wij meedenken en mensen op ideeën brengen."

Zoals voor het senioren appartementencomplex Zonnedaauw in Pekela. Het beeld op een sokkel bij de ingang was gestolen. "De mensen wilden iets met een foto van het beeld, maar al pratend kwamen we op het idee van tegels

KERAMISCHE A3 PRINTER VOOR TEGELTABLEAUS

**'HET IS EEN INVESTERING VAN
ONZE KANT EN DE STEUN VAN
LEADER DAARBIJ BETEKT EEN
GEWELDIGE STIMULANS.
OOK VOOR DEZE NIEUWE
TOEPASSINGEN ZIEN WE VOLOP
MOGELIJKHEDEN, WE HEBBEN
ER ALLE VERTROUWEN IN DAT
HET AANSLAAT'**

Liesbeth Peeters en Ronald Raaijmakers

met daarop een afbeelding van het plantje zonnedaauw, en allerlei insecten erbij (het is immers een vleesetend plantje). Dat is ons vak, die creativiteit."

Ze maakten ook de uitkijktoren en het amfitheater in natuurgebied Reiderwolde bij Blauwestad, en tien Waddenbanken met waddenvogels op tegeltjes.

Wat ze ten slotte benadrukken is 'hun draai in Oost-Groningen'. "We komen van buiten en het is geweldig hoe goed we ons in Oost-Groningen op onze plek voelen. Hoe het gegroeid is, al onze projecten, de mensen waar we mee werken, het is zo mooi bij elkaar gekomen. En ook dat we hier in de provincie zoveel werk hebben kunnen doen. Daar zijn we heel trots op."

Locatie: Winschoten

**Totale kosten: € 14.230,-
LEADER gemeenten: € 2.846,-
LEADER provincie: € 2.846,-**

KERAMISCHE PRINTER A3 VOOR TEGELTABLEAUS

Het Wilde Oosten Praktijkbureau voor kunst, vormgeving en projectondersteuning is in oktober 2009 opgericht door beeldend kunstenaar Ronald Raaijmakers en beeldend kunstenaar en monumentaal vormgever Liesbeth Peeters. Beiden wonen en werken sinds 1991 in Beerta.

Vanaf 2009 werken ze aan het zogenaamde socialsofa project in de voormalige gymzaal van SBO Delta in Winschoten. Dit project is door LEADER in drie perioden ondersteund. Inmiddels staan er, met behulp van schoolkinderen en vele vrijwilligers, 75 mozaïekbanken in de provincie Groningen, en specifiek in Oost-Groningen.

Het kunstenaarsduo vindt het tijd voor innovatie en zoekt nieuwe mogelijkheden voor toepassingen in glas. Na positieve reacties op enkele experimenten gaan ze aan de slag met monumentale toepassingen, tegeltableaus, restauratiewerk en andere opdrachten voor binnen en buiten. Ook willen ze experimenteren met emaille en keramische materialen. Met steun van LEADER kunnen ze een keramische A3+ printer aanschaffen voor onder andere het vervaardigen van tegeltableaus.

BEWEGEN EN ONTMOETEN OP HET SCHOOLPLEIN CBS ANNE DE VRIES

Een aantal buurtbewoners zou graag meer verbinding zien tussen de school en de bewoners van de Parkwijk. Ook bleek uit een ouderenquête uit 2017 dat zowel ouders als kinderen niet tevreden waren met het huidige schoolplein. Dit plein bestaat vrijwel alleen uit tegels, een groot grasveld en een aantal speeltoestellen. Ook ontbreken leuke (beschaduwde) zitplekjes. Terwijl kinderen juist willen klimmen, met water spelen, hutten bouwen, chillen, verstoppertje spelen of gewoon een beetje struinen; en dat wil de school hen graag bieden. Daar komt bij dat het in de Parkwijk ontbreekt aan een natuurlijke ontmoetingsplek. Activiteiten voor (oudere) buurtbewoners vinden al plaats in het Wijklokaal, dat aan de school gekoppeld is. Het is een grote wens van de Parkwijkraad dat er na schooltijd op het schoolplein ook activiteiten voor buurtbewoners georganiseerd worden.

Mede dankzij LEADER-subsidie krijgen schoolgaande kinderen en bewoners van de Parkwijk een uitdagend speelplein en een centraal beweeg- & ontmoetingspunt op het schoolplein van de Anne de Vriesschool.

Locatie: Stadskanaal

Totale kosten: € 75.000,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
sociale cohesie

Sinds 2020 kent Blauwestad de 'Wijnprofessor', gevestigd in een pop-up shop met online verkoop van wijnen. Wijnprofessor is een groeiend bedrijf en gespecialiseerd in wijnen uit één specifieke regio: de Zuidelijke Rhône. Deze wijnen worden rechtstreeks van de wijnproducenten geïmporteerd. De pop-up shop is van tijdelijke aard. Inmiddels hebben de initiatiefnemers een nog te realiseren opslagunit aangekocht in Winschoten. Hierin gaan ze geklimatiseerde wijnopslag realiseren. Ook is het plan om zich te presenteren op beurzen, markten en festivals. Daarvoor is een beurswand nodig. Op de planning staat ook wijneducatie, zoals een basiscursus voor particulieren en cursussen voor bijvoorbeeld supermarkten en horeca waarbij een internationaal wijnbrevet kan worden behaald. Voor het uitwerken en geven van de cursussen worden een laptop, beamer en scherm aangeschaft.

Locatie: Blauwestad / Winschoten

WIJNPROFESSOR BLAUWESTAD/WINSCHOTEN

Totale kosten: € 9.286,21
LEADER gemeenten: € 1.857,24
LEADER provincie: € 1.857,24

THEMA:
economie

HOTEL DE LEEUWERIK TERUG IN BAD NIEUWESCHANS

Na jarenlange leegstand behoort de verwaarloosde aanblik van Hotel De Leeuwerik in Bad Nieuweschan binnenkort tot het verleden. De nieuwe eigenaar gaat het pand renoveren en er vijf slaapkamers met tweepersoonsbedden en eigen badkamers realiseren, alsmede twee kamers met gedeelde voorzieningen. Ook een bruidssuite zal niet ontbreken. Door het herstel met LEADER steun krijgt het karakteristieke pand Oudezyl 2 weer de allure en status dat het verdient en kan het een sleutelpositie vervullen in de omgeving. Want veel toeristen komen naar Bad Nieuweschan voor de Thermen en voor De Graanrepubliek in de Oude Remise. Met een vernieuwde Leeuwerik 'om de hoek' kunnen deze bezoekers nu ook blijven overnachten. Dankzij de digitale check-in is het dag en nacht toegankelijk.

Ook door de samenwerking met De Graanrepubliek en andere lokale ondernemers en bedrijven, is het nieuwe authentieke hotel een stimulans voor de lokale economie, de werkgelegenheid en het toerisme.

Locatie: Bad Nieuweschan

Totale kosten: € 283.734,-
LEADER gemeenten: € 12.500,-
LEADER provincie: € 12.500,-

THEMA:
toerisme

INTERVIEW MET GERBEN ZIJLSTRA EN FABIENNE HUISMAN

Eigenaren Stal Westerwolde

‘WE WISTEN NIET DAT OOST-GRONINGEN ZO MOOI WAS.’ HET IS EEN VEELGEHOORDE REACTIE VAN TOERISTEN DIE EEN E-CHOPPER HUREN OM DE OMGEVING VAN WESTERWOLDE TE ONTDEKKEN. VOOR GERBEN ZIJLSTRA EN FABIENNE HUISMAN OP HUN BEURT IS DEZE REACTIE EN DE GROTE BELANGSTELLING VOOR DE VERHUUR EEN VERRASSING. ‘WE HADDEN NIET VERWACHT DAT ER ZOVEEL ANIMO VOOR ZOU ZIJN.’ DE HUURDERS ZIJN MENSEN UIT DE REGIO, TOERISTEN OP VAKANTIEVERBLIJVEN EN CAMPINGS IN DE BUURT EN MENSEN UIT ALLE DELEN VAN HET LAND.

Het idee ontstond na een rit op een e-chopper op één van de eilanden. Gerben en Fabienne zagen het helemaal zitten, in combinatie met het vakantieappartement in hun boerderij in Westerwolde. Ze kochten twee e-choppers voor hun gasten en het liep zo goed dat ze al snel uitbreidden naar tien e-choppers. “En nog bleek het niet genoeg. In de zomer van 2021 was de verhuur zeven dag per week, ochtend, middag en avond vrijwel volledig volgeboekt”, vertelt Fabienne.

Reden voor een volgende investering. De Initiatiefnemers willen deze dagrecreatie verder uitbouwen door de aanschaf van 15 andersoortige elektrische voertuigen: twee e-cruisers, zes kickbike Fatmax, zes loopbandfietsen en een TukTuk. Gerben: “We hebben het zo samengesteld dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Voor mensen van alle leeftijden, ook zonder rijbewijs, hebben we nu een voertuig waarmee zij mogen rijden. Daardoor kunnen we uiteindelijk groepen tot 30 personen een passende dagactiviteit bieden en onze onderneming verder ontwikkelen.” De nieuwe voertuigen zijn in bestelling. Als het volgens plan verloopt zijn ze voor de zomer 2022 geleverd.

Ze zijn zeer te spreken over de LEADER steun voor de investering. “Het gaf ons een enorme boost om uit te

HET BESTE PAARD VAN STAL, DE E-CHOPPER

‘HET GAF ONS EEN ENORME BOOST OM UIT TE BREIDEN. DE GROOTSE PLANNEN KOSTEN VEEL GELD EN DANKZIJ DE BIJDAGEN VAN LEADER EN HUN ONDERSTEUNING KUNNEN WE DE PLANNEN NU AL UITVOEREN.’

Gerben Zijlstra en Fabienne Huisman

breiden. De grootse plannen kosten veel geld en dankzij de bijdragen van LEADER en hun ondersteuning kunnen we de plannen nu al uitvoeren.”

Leuk is ook het enthousiasme van omringende horecaondernemers. Inmiddels zijn er arrangementen met Gasterij Smeerling, Kopje Genieten in Sellingen en met buurman ‘Brouwerij Westerwolde’. “Je zoekt anderen op om elkaar te kunnen versterken, want we zitten allemaal in deze prachtige, onontdekte regio. We hebben veel te bieden met elkaar en samen kunnen we heel mooie dingen bereiken.”

Gerben en Fabienne hopen dat ze bekend komen te staan als hét startpunt om Westerwolde te ontdekken. “Heel veel mensen weten niet hoe mooi het hier is. Ook mensen die hun leven lang hier wonen, zeggen ‘We hebben een fantastische dag gehad’.”

UITBREIDING ELEKTRISCHE VOERTUIGEN STAL WESTERWOLDE

Stal Westerwolde van Gerben Zijlstra en Fabienne Huisman maakte in 2021 een flitsende start met de verhuur van tien elektrische choppers voor dagtochten in en rond Westerwolde. De belangstelling was boven verwachting en smaakte naar meer. Dankzij de LEADER subsidie worden nog eens 15 verschillende elektrische voertuigen aangeschaft, te weten twee E-Cruisers, zes Kickbike Fatmax, zes Loopbandfietsen en één TukTuk. Daarmee hopen ze hun aanbod zodanig uit te breiden dat ze in 2023 groepen tot 30 personen een passende dagactiviteit kunnen bieden.

Duurzaamheid staat hoog in het vaandel. Alle voertuigen zijn elektrisch aangedreven en bieden een emissie neutrale beleving. De ondernemers willen zoveel mogelijk mensen het prachtige Westerwolde laten beleven. Vanuit hun locatie begint wat hen betreft dé ontdekkingsreis door dit geweldige gebied.

Locatie: Over de Dijk

Totaal: € 55.807,30
LEADER gemeenten: € 11.161,46
LEADER provincie: € 11.161,46

Colofon

Uitgave	LEADER Oost-Groningen i.s.m. provincie Groningen
Tekst en redactie	Liesbeth van Dalen, Koopmans & Van Dalen Communicatie Sellingen
Vormgeving en opmaak	JantyDesign - www.jantydesign.nl
Foto's bij interviews	Huisman Media
Druk	Provincie Groningen

De foto's in dit jaaroverzicht komen van René Perton, Jarne Heuff, Suzanne Lammersen, projectaanvragers en uit projectaanvragen en bijbehorende websites en/of Google Bedrijf.

LEADER OOST-GRONINGEN

POSTADRES

Postbus 610

9700 AP Groningen

WWW.LEADEROOSTGRONINGEN.NL

Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling:
Europe investeert in zijn platteland

LEADER
OOST-GRONINGEN